www.svoboda.com

РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всї листи, мов'ї-ерара і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., вівторок 22-го січня 1918. Ч. 9. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, January 22, 1918. No. 9.

БОЛЬШЕВИКИ ЗАКРИЛИ УСТАНОВЧІ ЗБОРИ.

Окремі переговори між делеґатами України і центральними державами відбувають ся дальше.

Новий розлом між правительством України і большевиками.

Українські делеґати до установчих зборів опустили Петроград.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 21, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

МІЖ УКРАЇНЦЯМИ І ДЕЛЕҐАТАМИ ЦЕНТРАЛЬНИХ ДЕРЖАВ ПРИЙШЛО ДО УГОДИ.

Троцький згодив ся на ведене дальших переговорів.

БЕРЛІН, 18. січня. — **В нинїшнім урядовім звітї про мирові переговори, які наново піднято в середу в Брестю Литовськім, говорить ся, що на приватнім засїданю з українськими делеґатами прийшло до порозуміня щодо принципу в справах, які дотичать будучих полїтичних відносин між центральними державами і Українцями.**

Ся згода, доносить урядовий звіт, **є рішучим кроком наперед.**

Наради відложено на четвер.

Після промови Льва Троцького, большевицького міністра загр. справ, до мирових делеґатів російські делеґати згодили ся на дальше веденє дискусії.

Німецький міністер заграничних справ, др. Кільман, виголосив відтак промову до делеґатів і поставив внесенє, щоби дискусію вести в купецький спосіб, придержуючи ся чотирох точок, предложених російською делеґацією. Троцький згодив ся на те.

Слїдуюче засїданє назначено на четвер.

УКРАЇНЦІ ВЕДУТЬ ОКРЕМІ ПЕРЕГОВОРИ З ЦЕНТРАЛЬНИМИ ДЕРЖАВАМИ.

Дискусія над установленем границь української републики на заході.

(Після кореспонденції Артура Ренсома, кореспондента лондонської часописи „Дейлі Нюс").

ПЕТРОГРАД, 17. січня. — Недавно тому я доносив, що є **більша правдоподібність, що окремий мир з центральними державами підпише Україна ніж правительство большевиків.**

Мій здогад потвердили нинїшні вісти, які доносять, що становище Австрійців і Німців зістало скріплене щодо опору проти російських делеґатів, що є вислідом окремих переговорів з Українцями.

Підчас дискусії німецький міністер загр. справ дав до пізнаня, **що переговори, які з Українцями розпочали ся вже в справі усталеня границь, будуть мати великий вплив на будучі переговори.** Велика вага лежить в тім, що Українцї є готові дискутувати над миром „імперіялістично", **маючи вигляд на можливість територіяльних здобутків,** а се ослаблює головне становище російських делеґатів, які усильно стремлять до рішучого відкиненя територіяльних заборів або втрат і жадають права для населеня рішати про свою власну долю.

Українцї годять ся на забезпечене прав польської більшости.

БЕРЛІН, 19. січня. — **Дискусія між делеґатами центральних держав і Українцями, яка відбувала ся в Брестю Лит. в четвер, поступила так далеко, що вона відносила ся вже до реальних справ, як виміни товарів. Ведене дальшої дискусії поручено окремій комісії.**

Підчас конференції гр. Чернїн, австрійсько-угорський міністер загр. справ, заявив, що має бути виключене вмішуване одної сторони у внутрішні справи другої сторони, на що Українцї пристали. Також прийшло до згоди, щоби доля польської більшости, яка могла би належати до української держави, була обезпечена.

РОЗЛОМ МІЖ УКРАЇНСЬКОЮ ЦЕНТРАЛЬНОЮ РАДОЮ І БОЛЬШЕВИКАМИ.

ЛОНДОН, 20. січня. — **Бездротна телеграма вказує, що між большевиками і Українською Центральною Радою прийшло до розлому,** доходячи майже до ворожнечі зі сторони большевиків.

„Президент, товариш Троцький, — доносить телеграма — вислав до Української Центральної Ради телеграму, в якій робить єй організациї тяжкі закиди за ведене тайних переговорів з делеґатами Німеччини і Австро-Угорщини.

Обжаловуючи У. Ц. Раду о нарушене угоди щодо одноцільної акциї з большевиками, Троцький каже:

„Тому, що тут розходить ся о основні інтереси працюючих кляс в Росії і на Українї, ми відкидаємо відповідальність за сї переговори і взиваємо впрост Український Центральний Комітет в Харкові (нову Українську Раду, основану большевиками), щоби він поробив всї кроки в цїли оборони інтересів української народної републики перед безпринципіяльним і зрадницьким тайним договором Генерального Секретаріяту. Для вас не є тайною, що Український Центральний Комітет має під теперішну пору більше право заступати українську републику ніж Рада в Києві".

Українська Рада з Харкова рішила вислати своїх делеґатів на мирові переговори.

ПЕТРОГРАД, 18. січня. — **У відповідь на візване правительства большевиків рішила нова Українська Рада, яка складаєть ся з большевиків і яку зорґанізовано в Харкові проти Української Центральної Ради в Києві, вислати відповідне число делеґатів на мирові переговори до Брестя Литовського.**

Російські делеґати твердять, що Українцї навязали потайні і зрадливі переговори з німецькими і австрійськими делеґатами.

Делеґати харківської ради в Петрограді.

ПЕТРОГРАД, 20. січня. — **Українська Рада в Харкові, що вертають домів.**

УКРАЇНСЬКІ ПОСЛИ НЕ БРАЛИ УЧАСТИ В УСТАНОВЧИХ ЗБОРАХ.

Українські посли заявили, що вертають домів.

ПЕТРОГРАД, 19. січня. — **Українські посли до установчих зборів заявили, що вони вертають домів з причини нової боротьби між большевиками і українським правительством.**

Всего 15 українських делеґатів було на засїданю.

ПЕТРОГРАД, 20. січня. — На загальне число около 100 українських делеґатів було присутних на засїданю коротко-триваючих установчих зборів всего 15.

З причини домашної війни Україна не всилї доставити Росії поживи.

ПЕТРОГРАД, 19. січня. — Справа поживи в Росії находить ся в дуже критичним стані. Як се показуєть ся зі звітів представників комітетів і рад для розділу поживи, північній части Росії грозить голодова смерть в протягу одного місяця. Під тим оглядом правлїнє большевиків є дуже нещасливе. На загальну скількість конечної поживи доставлено в грудни лише 15% з визначеної комітетом скількости поживи.

На 6.000 возів поживи, призначеної на грудень для московського округа, привезено лише 820 возів. Підчас Різдва прийшло до Москви лише 8 возів збіжа. Грудень і січень є найлїпші місяцї для достави збіжа з України, але коли сїчень мине так, як грудень, Москва згине з голоду.

Делеґація, яка їздила недавно тому до Києва, здала звіт, що Україна годить ся дати збіже під услівем, коли домашна війна буде здержана і коли вона за збіже дістане гроші. Під теперішну пору, хоч українське правительство видало було зарядженє, щоби справа вивозу збіжа до північної Росії була переведена згідно з умовою з російським правительством і вислало було навіть жовнїрів для запевненя достави збіжа селянами, достава поживи показала ся річию неможливою, бо на вісьмох зелїзничих шляхах рух є перерваний з причини зірваня шин підчас домашної боротьби. Богато поїздів зі збіжем, які були здержані з причини домашної боротьби, повернуло назад, відки вийшли, щоби їх охоронити від ограблення.

Домашна війна в Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 21, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

В ПЕРЕДОДНИ ОТВОРЕНЯ УСТАНОВЧИХ ЗБОРІВ.

Головна програма правительства большевиків.

ПЕТРОГРАД, 17. січня. — Центральний екзекутивний комітет ради роб. і салд. депутатів оголосив заяву, яку має відчитати представник большевицького правительства, отвираючи засїданє установчих зборів. Ся заява складеть ся з чотирох частий.

В першій части проголошуєть ся Росію яко **републику „саветів"** (рад роб. і салд. депутатів). **Обі власти, то є центральна і губернїяльні, мають находити ся в руках „саветів". Підставу републики становить свобідний союз свобідних держав, федерація державних републик саветів.**

Друга часть заяви жадає цїлковитої **соціялїзації краю, обіймаючи удержавлене лїсів, копалень, вод, банків, землї, промислу, зелїзниць, і т. и. промислову конскрипцію, зоружене цїлої працюючої кляси і розоружене кляс маючих.**

В третій части заяви установчі збори потверджують політику **„савета", братанє, оголошене тайних документів і зарядженє війни заключенем демократичного мира на принципах: „без заборів та без відшкодовань" і самовизначенє народів.** Установчі збори домагають ся цїлковитого зірваня з варварською буржуазійною політикою, яка держить у неволї міліони робучого народу в Азії, в загалї в кольоніях і в малих державах.

Установчі збори потверджують признанє независимости Фінляндії, усуненє військ з Персії і право Вірменії на самовизначенє та висказують надію, що правительство „савета" буде доступати надальше тимсамим шляхом, доки не осягне „остаточної побіди" через міжнародну революцію робітників проти ярма капіталу.

Четверта і дуже важна часть заяви містить **признанє установчих зборів, що вони зістали вибрані на підставі лїст, приготованих перед революцією в жовтни і тому вони не мають права йти проти правительства „савету".**

Се вказує ясно дорогу, якою большевики наміряють поступати. На случай, коли би установчі збори показали ся непослушні, большевики пійдуть слїдами анґлійського Кромвеля. Стаючи на строгім становищи теоретичної демократії, трудно вести проти них боротьбу. Але мотиви, якими руководить ся більшість проти них, не є анї ідеальні анї патріотичні. Таксамо мотиви большевиків не мають нїчого спільного з патріотизмом, але вони мають свої ідеали і теперішна боротьба є пробою змусити знеохочені маси до принятя сих ідеалів.

Приготовленя до протибольшевицьких демонстрацій відбувають ся дальше; знова большевики взивають мешканців, щоби позістали дома і не давали себе уживати яко орудє так званих соціялїстичних партій, які самі стали орудем находячих ся тепер в розпуцї маючих і упривілїованих кляс.

По цїлім місті даєть ся заважати такесамє напруженє, яке панувало в передодни давнїйших переворотів.

Вчера в Таврійській палаті, в якій мають відбувати ся засїданя установчих зборів, делеґати розправляли між собою живо про машинові кріси і висловлювали гадку, що установчі збори зовсїм не відбудуть ся.

Большевики є зовсїм певні, що з кризи вийдуть побідно.

ОТВОРЕНЄ УСТАНОВЧИХ ЗБОРІВ.

Соціял-революціонер Чернов вибраний президентом зборів.

ПЕТРОГРАД, 19. січня. — Таврійська палата, в якій вже від вчасного ранку почали збирати ся посли до установчих зборів, находила ся під сильною охороною. Трудности при реєстрованю припізнили отворенє установчих зборів, які були визначені на полудне, о цїлих чотири години.

О год. 4-тій пополудни президент комітету конґресу роб. і салд. депутатів, Свердлов, отворив збори.

Внесенє, щоби провід обіймив найстарший віком делеґат, ним був один соціялїст-революціонер, упало.

Свердлов відчитав декларацію конґресу роб. і салд. депутатів, в якій були поставлені домаганя большевиків щодо мира і землї. Сю декларацію оплескували делеґати з партії большевиків, проти неї було чути голоси делеґатів з правиці.

Делеґати з партії кадетів (конституційних демократів) на установчі збори не прибули.

Чернов вибраний президентом.

При першім голосованю соціялїсти революціонери віднесли над большевиками побіду. **Чернов, бувший міністер хліборобства в правительстві Керенського і головний провідник правих соціялїстів-революціонерів, вибраний 244 голосами проти 151 президентом установчих зборів.**

Протикандидатом Чернова була Марія Спірідонова, звісна революціонерка, яка по прогнаню Романових повернула зі засланя на Сибіри.

Друге поражене большевиків.

Другу невдачу потерпіли большевики, коли прийшло до голосованя над їх жаданем, щоби найперше взяти під розвагу справу авторітету правительства робітників і салдатів (большевиків). Внесенє большевиків повалено 237 голосами проти 146.

Большевики зажадали відтак двогодинної перерви, щоби дати змогу своїй партії відбути нараду щодо дальшої акциї. Однак прочі посли ухвалили вести наради дальше, не зважаючи на неприсутність большевицьких делеґатів.

На порядок дневний взято справу мира і земельне питанє. В тих справах промовляло кільканайцять послів.

Моряки і відділи „червоної сторожі" заняли становище при входах до будинку і на ґалеріях, роблячи уваги і перешкаджаючи криками у веденю нарад. Підчас промови над земельною справою один делеґат соціялїст-революціонер, який сидів за Черетелїм, прискочив до нього, витягаючи рівночасно револьвер. Инші посли розоружили напасника; серед зібраних повстало велике заворушенє; всї почали тиснути ся до виходів.

Безпосередно по виборі Чернова президентом, він заявив, що установчі збори повинні безпроволочно скликати конференцію всїх держав алїянтів для поставленя цїлий війни.

Большевики опускають збори.

ЛОНДОН, 19. січня. — Нинїшний звіт, поданий в бездротній телеґрамі, доносить, **що на першім засїданю установчих зборів, яке відбуло ся в четвер в Таврійській палаті, посли з партії большевиків і з лївого крила партії соціялїстів-революціонерів опустили установчі збори.**

Положенє вийшло в нову добу. Найблизшим кроком большевиків будуть правдоподібно зусиля, щоби захопити у свої руки найвисшу контролю. Вони можуть установчі збори розвязати або їх зреорґанізувати в такий спосіб, щоби бути панами положеня.

Кроваві битви на улицях міста.

Вчера в полудне прийшло до боротьби між большевиками і членами товариства охорони установчих зборів, які машерували в напрямі Таврійської палати. Прапори, на яких було виписане жадане в цїли скликаня установчих зборів, знищено. Зі всїх сторін дали ся чути стріли з машинових кріси і карабінів. Лонґінова, член екз. комітету конґресу роб. і салд. депутатів, і деякі инші члени зістали убиті. Богато осіб, між тими також і жінки, зістало ранених.

(Продовженє на сторонї 2-гій).

Большевики проти Румунії.

Грозить зірване зносин з Румунією і заостренє зносин з Україною.

(Після кореспонденції Арно Дош-Флорта).

ПЕТРОГРАД, 16. січня. — **Рішенє народних комісарів** (правительства большевиків) **в справі арештованя румунського короля Фердинанда є важне передвісїм тому, що воно може довести до зірваня зносин між тими двома державами і збільшити трудности між Україною а большевиками.**

Сповненє приказу арештованя виглядає загадочно, бо богато большевицьких полків в Румунії і на Українї розоружено. Румунські жовнїри показали високо свого духа, що є в можности відтяти большевицькі полки.

Але се не перший раз, що російські жовнїри розвять усуненем з престола короля Фердинанда. В маю, коли румунське правительство шукало пристановища в Ясах, російська рада в Ясах рішила була увязнити короля. Тоді мала Росія велику армію в Румунії і короля через кілька тижнїв строго пильновано.

Хоч напруженє між румунськими і російськими жовнїрами було тоді сильне, то надія на удачу російського пляну була тоді певнїйша ніж тепер.

З певних жерел доносить, що румунські війска є тепер більше обурені ніж колинебудь давнїйше на російські війска за вмішуване у внутрішні справи Румунії, однак не є виключене, що рішучий приказ, виданий до большевицьких військ, міг би довести до увязненя Фердинанда.

Двогодинний ультимат большевиків.

ЛОНДОН, 18. січня. — Настав критичний стан щодо відносин між Румунією і большевиками. **Революційний комітет девятої російської армії вислав двогодинний ультимат до румунських військових властий, жадаючи свобідного переходу для російських військ через місто Яси, теперішну столицю румунського правительства.**

Вже давнїйше большевики вислали були до Ясів війско під командою болгарського реакціонера Раковського, даючи приказ арештувати ген. Щербачева, команданта російсько-румунського фронту, а рівночасно увязнити румунську королївську родину і членів правительства.

Однак ґен. Щербачеву вдало ся було взяти в полон провідників сього руху і при помочи румунської армії розоружити 15,000 большевицьких жовнїрів.

Румунська армія старала ся доси оминати оружний спір з большевиками, але вона заявила, що не стерпить жадних плянів на румунській землї, звернених проти королївської родини і румунського народу.

Король Фердинанд і його родина перебувають ще й доси в Ясах, відтяті від сьвіта і жиють майже виключно консервами з хлїбом, які дістають три рази на тиждень.

"SVOBODA" (LIBERTY)
The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, editor, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА в Заучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25

Single copy 3 cents. Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі мені-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовлень належить долучити мені-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

З БІЖУЧОЇ ХВИЛІ.

Українські большевики.

Українська Центральна Рада в Києві має клопоти не лише з московськими большевиками але і з українськими, або — так сказати — домашними, яких московські підпирають і навіть се розголошують по сьвіті.

На Україні є дві великі соціялістичні партії, а саме — **українські соціялісти-революціонери** (У. С. Р.), яких одним з провідників є М. Ковалевський, і **українські соціял-демократи** (українська соціял-демократична робітнича партія, У. С. Д. Р. П.) під проводом В. Винниченка, президента українського генерального секретаріяту в Києві.

Соціялісти-революціонери заступають головно інтереси селянства, а соціял-демократи — міського робітництва.

Отже обі ті партії опирають ся на масах робучого українського народу і заступають його інтереси та боронять їх. Се дійсно є українські народні організації і **вони творять величезну більшість в Українській Центральній Раді, а також члени українського правительства — се представники сих двох партій.**

Обі ті партії, як сказано, є щиро народні і тому передівсім дбають о добро українського народу.

Се не подобалось московським соціялістам, а особливо большевикам і вони назвали українських соціялістів обох згаданих партій — українськими соціял-патріотами, а їх У. Ц. Раду — буржуазною.

Треба знати, що на Україні є багато робітників московських. Вони переважно належать **до російської соціял-демократичної робочої партії** (Р. С. Д. Р. П.). Знову є і такі українські робітники, котрі не належать до української соціял-демократичної, але до російської, яко її **„українська спілка"** (У. С. Р. С. Д. Р. П.).

Се був стан зовсім неприродний.

Чому **на Україні** має бути соціял-демократична партія російська, зглядно **московська**, а соціял-демократична українська має бути лише її філією, або „спілкою"?

Се було на ділі русофільство, яке мало на собі тінь русофільства загально-державного в Росії і тому зовсім оправдане було негодоване і суперництво української соціял-демократії з тою „спілкою".

По революції, а зглядно по проголошеню автономії України, українські соціял-демократи сказали так:

„Російська (московська) соціял-демократія з українською „спілкою" на Україні не має рації. Тут повинна бути українська соціял-демократія, а російська (московська) повинна у ній творити автономну складову часть".

Російська соціял-демократія з України і її українські попихачі назвали се „патріотизмом", а навіть „шовінізмом", але остаточно були би погодились зі зміною і з новим станом річий, як би не те, що в Петрограді нагло запанували централісти большевики, які обіцяли своїм другам, московським централістам з України, усяку поміч.

Се додало їм охоти — до боротьби проти українських „патріотів", „шовіністів" і „буржуїв", як вони назвали українських соціялістів-революціонерів і соціял-демократів.

Нагло „спілчани", а з ними і їх московські товариші, перетворили савет робітничих і військових представників в нову Українську Раду з осідком в Харкові, яка виступила проти У. Ц Ради, видаючи проклямацію до народу, щоби скинув У. Ц. Раду а признав харківську раду яко правительство української республики.

Дальше, при помочи московських товаришів з України і з Московщини зачала та друга „рада" кроваву боротьбу в українських містах. Спершу в Харкові, відтак в недалекій Полтаві, опісля аж в Одесі і т. д. Були се головно тільки **льокальні розправи**, які не рішають про положенє на цілій Україні, але всетаки пролито немало крови українського робітника і селянина за те тільки, що московські соціял-демократи на Україні і їх українські попихачі противлять ся повній автономії і національізації житя України, а хотіли б тісної звязи з Петроградом і зависимости від нього.

Ідучи дальше своєю дорогою, та нова „рада" з Харкова на приказ правительства большевиків в Петрограді рішила вислати своїх окремих делеґатів на мирові переговори до Брестя Литовського, на яких інтереси української республики заступають відпоручники властивого українського правительства, делеґати Української Центральної Ради.

Тепер та „рада", в котрій безперечно є московські централісти і їх українські попихачі, — се самі большевики. Приймають програму большевиків і виступають яко „українські большевики", головно тому, що в Петрограді большевики при власти і дають поміч, яку можуть.

Одначе, як большевики впадуть, вони перестануть може себе звати большевиками, а як будуть в моді меньшевики, то може меньшевики серед них візьмуть верх.

Та в кождім разї вони будуть централісти. Вони не зречуть ся верховодства російської (московської) соціял-демократії на Україні в користь української поти, поки не переконають ся, що мусять.

Може не подобаєть ся

Українцеви дещо в „Свободі", то тоді не треба прилюдно ганьбити своєї газети, бо вона своя; зате добре написати до редакції, що осьто мені те а те не подобаєть ся, а рівночасно треба подбати про зріст газети. Коли „Свобода" буде мати богато передплатників, тоді знайде і найліпших робітників, які вдоволять усїх читачів. І тому треба конечно приєднувати нових передплатників „Свободі" за таку ціну:

в Заучених Державах:		В місті Джерзи Сіти і за границю:	
на рік	$3.00	на рік	$3.50
на пів року	$1.75	на пів року	$2.00
на 3 місяці	$1.00	на 3 місяці	$1.25

Гроші належить посилати на слідуючу адресу:

„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Злученє Галичини з Україною.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 21, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Останні телеґрами з Европи доносять, що німецько-австрійські мирові делеґати в Брестю Литовськім ведуть окремі переговори з українськими делеґатами.

Одна телеґрама каже, що ті переговори довели до певного успіху, та що вибрано навіть спеціяльну комісію, яка має обговорити справу усталеня границь української республики на заході. Инша телеґрама повідає, що Німеччина й Австрія хотять, аби Україні віддати українські землі, які тепер є в Австрії, щоби на будуче здобути собі приязнь української республики. Вкінци трета телеґрама говорить, що між делеґатами України та Австрії дійшло до порозуміня, на підставі якого обі сторони годять ся не мішатись одна одній до внутрішних справ, а зокрема Україна годить ся забезпечити права польської більшости на землях, які були би влучені до української республики.

Всї ті телеґрами не говорять виразно і просто, але мимо того справа ясна, що то **ходить о злученє Галичини** (східної) **і північної части** (більшої половини) **Буковини з Україною.**

Видно, що делеґати Української Центральної Ради в Брестю Литовськім поставили таке домаганє делеґатам центральних держав, котрі імовірно заявили уже, що в засаді на се годять ся, а ходить тільки о усталенє границь.

Коли воно вже дійсно так є, то можна сказати, що справа взяла добрий оборот і є на дорозї до здійснени.

* * *

Як звісно, донедавна ще австрійське правительство обіцювало цілу Галичину новій Польщі. Головним мотивом до того було се, що австрійські Німці хотїли позбутись Галичини, аби мати більший вплив у державі, та що ніяково було і на дальше оставити Польщу поділену на три части.

Одначе сьому дуже рішучо противились австрійські Українцїв. Вони як найрішучійше виступали проти самої ідеї, аби Українцї ще колись мали впасти під польську неволю, і тому вже волїли остатись в Австрії ніж би мали дістатись під ще гірше ярмо. Колиж заблисла воля на Україні, їх очи звернулись до Києва. І вони отверто заявили, **що як українські землї мають бути вилучені з Австрії, то вони мусять бути злучені з Києвом а не з Варшавою.**

Колиж прийшли мирові переговори, тесаме сказали і делеґати української народної републики.

* * *

Проти сього німецькі й австрійські мирові делеґати не могли нічого сказати, бо, розумість ся, не могли подати жадної рації, чому землї українські мали би бути прилучені до Польщі а не до України.

Крім того вони знають, що як хотять заключити мир з Україною, то не можуть у тім мирі кривдити Україну а нагороджувати її ворога та ще й коштом її. **Сього не можуть зробити, бо українські делеґати такого мира не підпишуть.**

Дальше німецькі й австрійські політики мусїли зважати й на се, що прецінь годї таке насильство виконувати над 4-міліоновим народом, бо він сього ярма не прийняв би, а Україна і всї инші свобідні народи стали би в його обороні.

Вкінци, для Німеччини й Австрії найважнїйший **їх власний інтерес.**

Німеччина хоче у себе оставити пруську Польщу, отже згори знає, що Польща буде її ворогом ізза сього кусника польської землї. Колиж би Німеччина разом з Австрією скривдили й Україну, то мали би ще другого і сильнїйшого ворога і тоді обі сї держави на сходї сусїдували би з ворогами.

Се шкодило би їм особливо в торговлї. В торговлї Німеччина й Австрія не можуть так числити на Польщу як на Україну і найблизших її сусїдів.

Взаїмна торговля з Україною дає великі надії Німеччинї й Австрії і тому зрозуміла річ, що для них порадчійше бути з нею в приязни ніж у ворожнечі.

Як же взяти ще під увагу спеціяльно теперішні відносини, коли ті держави хотїли мати на сходї спокій і дістати з України хлїба, то з їх сторони було би зовсїм зрозумілою річию, як би хотїли поєднатись з Україною та віддати їй її рідні землї галицькі і буковинські.

* * *

Згадка в телеґрамі, що австрійські делеґати домагають ся, аби Україна забезпечила права польської більшости, треба правдоподібно так розуміти, що **тут ходить о польську більшість по містах східної Галичини.**

Поляки розуміють гаразд, що як східна Галичина буде злучена з Україною, то вона стратить польський характер взагалї, а по містах останки польщини будуть завмирати. Вони знають, що самі українські державні і краєві інституції вилинуть богато на українщенє міст. Знають також, що українській державі нема рації анї не потрібно плекати й удержувати польські висші школи, бо на Україні не потрібно польських урядників. Знають, що і Жиди, які були головною підпорою польщини у східній Галичинї, — їх покинуть.

Все те журить Поляків і вони хотїли би якогось „забезпеченя" для тої польської спадщини, яку оставлять українському народови по 562-лїтній польській неволї на його землї галицькій.

Такого забезпеченя, якого Поляки би хотїли, Україна не може дати і не дасть.

На Україні не можуть бути міста, які творилиб якусь спеціяльну відокремлену цїлість.

Міста — се тільки частки української території і не вони рішають, а цїлість рішає. До того, — в містах скоро зміняєть ся елемент. Через міста переливаєть ся щораз то новий елемент і в протягу розмірно коротшого часу всї міста **у східній Галичинї можуть бути вже українські.**

Отже з уваги на інтерес держави і з огляду на безвпинну переміну міського елементу така запорука не можлива.

Запоруки охорони польських меньшостий українська республика давати не потребує, бо вона її дала усїм меньшостям, як Полякам так і Жидам і Москалям і иншим. Однак запорука польської більшости по містах не мала би рації, бо се тільки означало би **хвилеве упревілеєнє польського елементу по містах галицької України, а часи привілеїв повинні раз на все минутись.**

Поляки мали би претенсію, аби оставити всї польські гімназії в Галичинї, а навіть польський університет у Львові, але ми спитаємо, на що вони здали ся? Хиба для Польщі! Але чи Україна має учити для Польщі її синів?

* * *

Найважнїйша справа у Галичинї, а також і на Буковинї — се переданє українським селянам великої земельної посїлости без викупу.

Як Галичина (без західного, або т. зв. великого князївства краківського), а також північна часть Буковини, будуть злучені з Україною, **то велика посїлість мусить бути сейчас віддана українському селянству.**

Се буде одинока нагорода для українського народу не лише за вікову неволю, але і за ту страшну руїну, яку він у Галичинї переніс підчас теперішної війни. І польська шляхта повинна се добре знати і повинна радше мовчати у сїй справі, бо всяке її спротивленє український нарід вважати-ме за провокацію.

Коли Галичина і північна часть Буковини будуть злучені з Україною републикою, то населенє тих країв, отже **й українські імігранти в Америцї — стануть горожанами української републики і при подїлї земель вони будуть мати рівне право з тими, що остались у старім краю.**

Тому по скінченю війни обовязком їх буде шпльнувати своєї справи.

Домашна війна в Росії.

(Продовженє зі стор. 1-шої).

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 21, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

БОЛЬШЕВИКИ ЗАКРИЛИ УСТАНОВЧІ ЗБОРИ.

ПЄТРОГРАД, 19. січня. — **ПРАВИТЕЛЬСТВО БОЛЬШЕВИКІВ ЗАРЯДИЛО РОЗВЯЗАТИ УСТАНОВЧІ ЗБОРИ,** доносить нинїшний урядовий звіт.

Сторожа, зложена з моряків, замкнула збори о год. 4-тій рано. Розпорядженє в справі розвязаня зборів буде проголошене в протягу нинїшного дня.

Телеґрама звучить:

„Коли установчі збори відкинули заяву, зложену президентом центрального екзекутивного комітету, большевики по одноголосній нарадї опустили салю засїдань і за ними також і лві соціялісти-революціонери опустили збори, які вказували, що вони не мають охоти потвердити спосіб веденя мирових переговорів. О год. 4-тій рано моряки розвязали установчі збори. Нинї буде оголошена проклямація в справі розвязаня установчих зборів".

Анархія в Росії змагаєть ся.

ПЄТРОГРАД, 18. січня. — Урядовий звіт російського правительства доносить, що народний комісар поживи і зелїзниць візвали раду робітників привернути порядок на зелїзницях, організуючи в тій цїли окремі відділи червоної сторожі і инші відділи для охорони. Проклямація звучить:

„До всїх рад! Конечне. Зі всїх сторін доходять до нас вісти про нелад і надужитя на зелїзничих стациях, яких допускають ся жовнїри і инші. Зелїзницї опинили ся в руках товпи. Відчиняють самовільно вози і граблять набори. Велике число спекулянтів перевозять товари для себе, не заплативши за те анї копійки.

„З причини такої анархії транспортова служба находить ся в стані цїлковитої дизорґанїзації, що потягає за собою дуже лихі наслїдки, бо богато околиць і війска терплять голод з причини браку поживи.

„Просимо ради, щоби се сейчас здержали і видали як найострійші зарядженя в цїли привернення ладу на зелїзницях і зорґанізували окремі відділи червоної сторожі, добровольців і довірних жовнїрів для охорони зелїзничих шляхів, мостів і зелїзничих магазинів, для супроваджуваня поїздів, для привернення ладу серед пасажирів і для поборюваня визискувачів".

Друге урядове оповіщенє звучить:

„В цїли прискореня достави поживи на фронт, до центральних околиць та до Москви здержуєть ся цїлковито особливий рух в часї, почавши від 22. січня до 2. лютого".

Конґрес зелїзничих робітників проти большевиків.

ПЄТРОГРАД, 19. січня. — **Всеросійський конґрес зелїзничих робітників, який тепер відбуває засїданя, ухвалив 273 голосами проти 61 резолюцію, щоби підпирати установчі збори і візвати народних комісарів (большевиків) погодити ся з більшостию щодо наміру утвореня правительства, яке було би відповідальне перед установчими зборами.**

Ленін негодує на Троцького.

СТОКГОЛЬМ, 18. січня. — **Відносини між премієром Ленїном а міністром загр. справ Троцьким стають щораз більше напружені,** як се доносить петроградський кореспондент часописи „Гувудстадблядет в Гельзінґфорс.

Кажуть, що Ленін невдоволений з того, що весь загал постійно глядить лише на Троцького, а також невдоволений з його заграничної політики, яку Ленін вважає за шкідливу інтересам російської революції. Троцький веде заграничні справи після свого власного уподобаня, не зважаючи на ради, які уділяє Ленін, і часто зовсїм не предкладаючи справ премієрови.

Кореспондент доносить, що приятелї Ленїна заявили, що Ленін має намір предложити конґресови роб. і салд. депутатів свою резиґнацію в тій цїли, щоби в сей спосіб змусити до висказаня довіря або браку довіря.

Троцький прибув до Петрограду.

КОПЕНГАГЕН, 21. січня. — **Міністер заграниц. справ, Лев Троцький, опускаючи Брестьлитовський, заявив д-рови Кільманови, що відїзджає на тиждень до Петрограду, щоби здати звіт на конґресї роб. і салд. депутатів.**

Доносять, що Троцький мав також сказати, що його відїзд нїяк не означає перерваня переговорів, які підчас його неприсутности будуть дальше продовжати ся.

ДОЛЯ РОСІЇ СПОЧИВАЄ В РУКАХ НІМЦІВ.

Росія неспосібна до дальшого веденя війни.

ВАШІНҐТОН, 18. січня. — **Німеччина може змобілїзувати армію і машерувати до Москви або до Петрограду, — Росія є зовсїм немічна супроти німецької армії і німецької інтриґи,** заявив нинї американський конґресмен Кларенс Б. Мілер з Міннесоти в палаті послів, здаючи звіт з досьвідів і помічень, зроблених ним підчас свого побуту останної осени заграницею.

„Моє перше переконанє є, що Росія нїколи вдруге не візьме участи у великій боротьбі в справі алїянтів, — говорив посол Мілер. — Такоїсамої гадки є кождий чоловік, який студіював відносини в Росії на підставі жерел з першої руки. Революція, яка вибухла майже рік тому назад, була оправдана, як кожда революція, але на нещастє люди, які прийшли до власти, не посїдали терпимости анї поваги анї котрої над собою анї знаня сьвітових відносин, що дало би було їм спромогу повести свій край правою дорогою.

„Від часу, відколи здобули контролю в Росії люди, заступаючі жовнїрів і робітників, від тоді панує в Росії лише хаос, мордованє, голод, убийства зі всїми прочими лихами, які лише людський ум може видумати.

„Росія не може брати співучасти у сїй великій війні під теперішну пору, навіть коли би вона сього хотїла. Правдою є, що російські жовнїри вимордували всїх офіцирів в російській армії, які були би спосібні вести команду підчас битви. Нинї нема капітана або полковника або ґенерала, з виїмком кількох, які могли би повести жовнїрів до битви. Пригадаймо собі, з якою радостию читали ми перед двома роками вістку, що Росія вислала 50.000 жовнїрів до Франції, які мали бути там вправлені, щоби взяти участь на боєвім фронтї поруч війск алїянтів. Чи будете чудувати ся, що з ними стало ся? Я вам скажу. Вони находять ся тепер недалеко одної пристани у Франції, імени сеї пристани не згадую. **Російські жовнїри вимордували останного лїта всїх своїх офіцирів і вони є під теперішну пору властиво полоненими під сторожию французьких баґнетів.**

„Німеччина може змобілїзувати армію і кождої хвилї заняти Москву або Петроград. Німеччина про се знає і цїлий сьвіт про се знає.

„Російський нарід стояв з роззявленим ротом і з вибалушеними очима; упоєний свободою. Здержано управу збіжа і кожда вістка вказує, що заки прийде друга осінь, голод зглянє до кождої хати в Росії. Жили через якийсь час з крадїжи, — виразно з крадїжи. Сконфіскували майже всї найважнїші торговельні інституциї в Росії. Забирали з банків гроші і їх видавали, не вважаючи на те, до кого вони належать. Їх комунікаційні средства зужиті і знищені. Росія находить ся під теперішну пору без змоги транспортованя средств поживи, а тимбільше армії.

„У Франції і Анґлії вже вичеркнули Росію з книжок; тесаме можемо й ми зробити".

„Чи маєте яку інформацію, що стало ся з грішми, які наше правительство позичило Росії?" — запитав посол Лонґворт з Огайо.

„Я підозріваю, що ті гроші нїколи не пійшли на якінебудь російські цїли, — відповів посол Мілер. — Є дуже можливе, що вони так далеко не дійшли, ідучи через руки панів, яким гроші виплачено. Підозріваю, що й пан посол з Огайо знає дещо про те і маю надію, що він колись сю справу виведе тут в палаті на денне сьвітло".

ПЕВНИЙ ЗАСІБ.

На фронті в армії розпад.
Все наробило те „братаніє"!...
Щоб лїто припинить, уряд
Складає з Керенським „воззваніє".

В тилу ще гірше: дезертир,
Забуваю присяту й „Писаніє",
Жахає весь хрещений мир,
А Оберучев лиєв „воззваніє".

Із ранку знак десь провіщат:
Жде всїх в черги на „стоянїє"
І шкіри хупить спекулянт,
А Провоторнич ще „воззваніє".

Наш радношка: хі-хі, ха-ха!
Нехай доч тиче панське „званіє",
А хлїба здесь! — Уряд зітха
І пише дедношкам „воззваніє".

Із потайних, страшних „мазин"
Здодоги вийшли на „свидаціє",
І репетує „гражданин",
А пан Лепарський їм „воззваніє".

Ки пєїзаиь — безладє й жах,
Ужоли сельов і „ряданіє";
Зате на стінах і стовпах
До всїх і всїм висить „воззваніє".

Боюсь, лишить ся від свобід
Саме сумне „воспоминаніє",
Коли в ряду від всїх бід
Єдиний засіб є „воззваніє".

От! тільки нашим-рабам
Що сьміють мать жесть „державнє",
Уряд, моє лютим боротьбам,
Кулак пьяносить — не „воззваніє"!...

(„Гедз"). **Рудий Шершень.**

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?

А може Ваші знакомі потребують? Ми вишлемо Вам даром.

Пишіть на адресу:

„SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Сам повідомляємо ПП. Читачів, що вже вийшов з друку кишеньковий календарик на рік 1918. Ціна 10 центів.

Адресуйте:

"SVOBODA",
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Купуйте Календар У. Н. Союза. Коштує 50 цен. разом з пересилкою.

РЕЛІГІЙНІ ОБРАЗИ

першорядної артистичної роботи, портрети великих українських мужів, копії знаменитих релігійних картин, ілюстрації до книжок і журналів і ріжні релігійні рисунки виконує український артист-маляр ВОЛОДИМИР А. СИРОТЕНКО за можливо дешеві ціни.

Адреса:

V. SIROTENKO,
760 E. 182 St., Bronx,
New York City.

КОЛИ ВИ Є НЕДУЖІ,

то навідайтесь до найліпшого пітсбурського спеціяліста.

Наш офіс є заосмотрений найліпшими X-Ray машинами і иншими інструментами; уживаємо наші власні ліки. Коли Ви терпите на ослаблене, ревматизм болі крижий, долягливости жолудка і міхура або маєте довготривалу недугу, яку другі лікарі не вилічили, прийдіть на безплатну егзамінацію і пораду 4-15

European Medical Office
311 Smithfield St., Pittsburgh, Pa.
Opposite Post Office.

СТІННИЙ КАЛЄНДАР
на рік 1918

Сей знаменитий календар з біблійним текстом до читання на кождий день містить в собі дванайцять прегарних образків, найзнаменитших артистів, котрі представляють дванайцять подій з житя Ісуса Христа.

ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ 25 ЦЕНТІВ.

Замовлення посилайте марками почтовими на адресу: 4-13

UKRAINSKA KNYHARNIA
im T. Szewczenka,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ХТО ХОЧЕ ПРОЧИТАТИ?

Чи хотіли би Ви ліпше жити? Чи хотіли би Ви лекше працювати? Заробляти більше гроший? НЕ ВЖЕЖ ЩО ТАК!

Всі ті Ваші бажаня сповнять ся, як Ви будете знати англійський язик. Подивіть на свої знакомих, говорячих по англійськи, як їм все є доступне. Вони читають англійські газети, ходять до театрів, беруть ся до торговлі і все понімають. Чи Ви не хотіли би стати такими? Коли Ви слабо або і зовсім не знаєте англійської мови, то не марнуйте ані хвилї часу, а таки сьогодня пишіть до нас лист і вишлеть 10 центів гроший або марками, а ми вишлемо Вам пробну лекцію і покажемо Вам як ми гарантуємо вивчити Вас в трох місяцях говорити, читати і писати по англійськи на незначайно малою оплатою. Учащати до сеї школи зайно. Ми учимо заочно. Лекції висилаємо почтою до всіх країв Америки. Тисячі людий поділились сю школу і тепер вони дякують нам. Те саме зробите і Ви. — Адресуйте: 102—

AMERICAN PREPARATORY SCHOOL
525 W. 47th St., New York City.

ПРОФЕСОР ЛІКАР
B. F. MULLIN
гідний довіря лікар
спеціяліст
ДЛЯ УКРАЇНЦІВ.
411 4th AVENUE,
(напроти почти)
PITTSBURGH, PA.

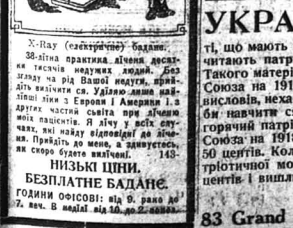

X-Ray (електричне) badanie.

38-літна практика лічення десятки тисячів недужих людий. Без згоди на рід Вашої недуги, прийдіть вилічити ся. Удаємо лише найліпші ліки з Европи і Америки і з других частий сьвіта при лічению моїх пацієнтів. Я лічу у всіх случаях, які найду відповідні до лічення. Прийдіть до мене, а запевнитесь, як скоро будете вилічені. 143-

НИЗЬКІ ЦІНИ.
БЕЗПЛАТНЕ БАДАНЄ.
ГОДИНИ ОФІСОВІ: від 9. рано до 7. веч. В неділї від 10. до 2. полудня.

Від Генерального Секретаріяту України.

Народе України!

Волею і словом революційного парляменту твого, Української Центральної Ради, в тісній згоді з правительством революційного всеросійського народу, ти вибрав і поставив нас, Генеральний Секретаріят, на чолі власти, сказавши нам творити нове і вільне житє у нашім краю.

Во время люте і трудне поклав на нас ти се високе і тяжке завдане. Війна — ота огненна і кровава спадщина царя Миколи Другого, до цеї війни виточила сили і в-злидні кинула краї богаті, плодовиті. Державне хазяйство розхиталось, занепало. Із півночи Великої Російської Республики суне голод. На заході четвертий рік палає і не вгасає огонь війни, і погасити його не всилї нарід многострадальний.

Великий переворот, утворений народами Росії, розніс високі чорні мури царської неволї. Увесь старий і монархічний лад скасовано. В огни, чаді, в напруженій борні з занедадом і голодом революційна демократія примушена творити новий лад державного та соціяльного житя.

Край веселий і богатий, наш тиху Україну, теж зруйновано, зубожено, і ти, народе тихої України, таксамо став до творення свого житя і нас покликав до тої славної, великої роботи.

Ми-ж, волю твою вволяючи, без сумніву та без вагання стали там, де нас призначено і, яко найвисший орган влади України, з сьвідомостию великого завдани ознайомуємо всіх громадян:

Найпершою задачею ми ставимо собі зміцнити новий республиканський лад на Україні. Старому царському ладови не може бути і не буде вороти.

Сотні літ український нарід поневіряв ся у національнім безправстві, в утисках, в знущанях. Тепер, відроджений, обновлений, хазяїном входить у рідний край до вільного житя. Але столїтя тих страждань, державна мудрість і спільний інтерес є запорукою тому, що ні одна нація, яка жиє на українській земли, не знати-ме національства в своїх правах національних.

І ми, Секретаріят України, керуючись отсим неписаним законом демократії всеї нашої землї, готуючи свій край до автономного житя у великій федерації республиканської Росії, оповіщаємо, що не допустимо ніяких утисків, або знущаня з прав національних чиїх небудь. Бо тільки згода націй та братерське співжите дадуть Україні той бажаний новий лад.

Трудящі маси, робітництво, селянство та тії з них, що вдягнені в салдатські шинелї, поклали край старим порядкам політичним. Таксамо мусить бути край тому порядкови, коли економічно дужі кляси безоглядно панували над клясами працьовників. Генеральний Секретаріят України непохитно стане на сторожі прав трудящих мас. Але крім всесьвітного нещастя, крім війни, безлада в господарстві, ще инші темні та злочинні сили штовхають нас у безодню. Сьвідомі та несьвідомі вороги народу, свобід і революції вчиняють над населенем безчинство, грабіжі, насильства.

Ми рішучо попереджаємо всіх безчинників і ворогів революції: властию революційного народу України ми неухильно без вагання будемо боротися з ними і переслідувати кождий учинок, що вносить безлад і зголот у край.

В час лихоліття і негоди Україна встала до будовання нових форм свого житя і тим сильнійшою повинна бути влада, якій доручено провадити роботу.

Тому до всїх демократій звертаємо наше слово:

Народе України! В твоїх руках порядок, лад і вся майбутна доля нашої землї. Без згоди, без співробітництва, без дружної охочої піддержки тобою вибраної влади не може бути творення вільного ладу. Бо тільки дружними зусилями, бо тільки зеднані напруженем одної волї всїх, ми здержимо наш край на кінчику безодні і може відведем і виведем міцним, здоровим, не зруйнованим на шлях великої майбутности.

Генеральний Секретаріят України.

Київ, 27. вересня (10. жовтня) 1917 р.

Кооперативні сьвята на Україні.

(З часописи „Кооперація").

Дні 28., 29. і 30. вересня 1917 р. були великими сьвятами всеукраїнської кооперації. Тоді відбули ся в Києві Всеукраїнський Кооперативний Зїзд Союзів та обєднань і Установче Зібране Українського Народного Кооперативного Банку.

Власне „великими сьвятами української кооперації" їх назвав славнозвісний артільний батько Микола Левитський в своїй витальній телеграмі. Справдї, се були не сьвята в звичайнім розумінню, а дні упертої гуртової праці кооператорів-представників над шуканем найкрасших шляхів для української кооперації за нового політичного ладу.

Три доби, день і ніч, красші люди української кооперації „раду радили" без пишних розмов, без сьвяткових настроїв, але з великим завзятям та цілим ростию, про реорганізацію кредитових, споживчих та організаційно-ревізійних союзів, про впорядковане Укр. Кооперативного Видавничого Союза і т. и. Та сьвяткувати й зарано було. З тих 102 кооперативних союзів та обєднань, яких тепер рахують на Україні, на Зїзд та Установче Зібране прибули представники 30 обєднань в числї 50 до 60 осіб. Решту або чергові місцеві справи не пустили, або може й не доросли вони до сьвідомости потреби єднати не тільки товариства в союзи, а й союзів поміж собою. І Центральний Український Кооперативний Комітет, очевидно віддаючи дань негайної праці на инших ділянках українського житя, не по сьвяткому до кооперативного Зїзду приготував ся: вичерпучих докладів по питанях, що мали вирішити ся на Зїзді, не приготував і прийшло ся вирішене деяких з питань відкладати до лїпших часів, передавати на перегляд та вирішенє Комітету. Отже, повторюю, не сьвяткувати прийшось кооператорам в сї дні, а працювати, працювати упертo, з напруженем.

Але тепер, по кінци тої гуртової праці на Зїзді та Установчім Зібраню, можна сказати, що українським кооператорам є чому порадіти, що праця 28., 29. і 30. вересня не була звичайною, буденною працею, яка тоне в мори инших днів, инших вражінь.

Вже одно те, що і в Зїзді і в Зібраню взяло участь 30 союзів та обєднань України, дає грунтовні підстави для радости. Адже на 1-шім Всеукраїнськім кооперативнім Зїзді 23. цьвітня взяло участь тільки 16 союзів і побільшенє у двоє бажаючих жити спільним житєм за пять місяців є показчиком дуже знаменним. Адже серед сих 30 були представлені не якісь дрібні нікому невідомі обєднаня, а такі — як Одеський, Полтавський, Херсонський, Київський, Південно-Донський, Подільський, Волинський і инші кредитові Союзи; Дніпровський Подільський, Харківський, Катеринославський, Херсонський, Полтавський і инші споживчі Союзи. Себто власне була представлена ціла кооперативна Україна, бо названі союзи не є дрібнорайонними обєднаних коло них громадян.

Але далї. Установче зібране Українського Народного Кооперативного Банку як-не-як стало початком великої творчої економічної праці сього банку. „День 30. вересня буде записаний не тільки в історію української кооперації, але і в історію цілого українського народу. Се був перший день житя Українського Народного Банку. В сей день вибрано правлїнє банку (Х. Барановський, С. Перепелиця, М. Хотовицький) і затверджено плян діяльности Банку на близші часи. Перед економічним житєм нашого народу розкрили ся необжиті простори вільної будови свого добробуту. Тут і безпосередні зносини України з закордоном — збут туди хліба, всякого збіжа та продуктів у кооперацкої промисловости за кордоном. Тут і розвиток усїх продукційних сил української землї не для кишені всяких англійських та бельгійських акціонерних компаній, а для самого господаря України — народу. Та позаяк ми гадаємо вернутись до сього докладно в однім з найблизших чисел, то не будемо тепер довше спинятися ся.

Зїзд з сього боку розкрив перед українською кооперацією нову сторінку для праці на користь народу. Він ухвалив те, чому посьвячена наша передова стаття — утворенє Всеукраїнського Кооперативного Видавничого Союза. Він вказав шляхи, якими мусить іти кооперативне кредитове та споживче союзне будівництво, щоб найліпше поставити самодопомогову справу всего трудящого народу з економічного боку. Кредитові союзи мусять обєднувати коло себе всї кооперативні товариства, які потребують кредиту — споживчі, ощадно-позичкові, сільсько-господарські, всякі продукційні. До союзів можуть вступати не тільки окремі товариства, а й союзи, так що дасть ся повна можливість регулювати кредитову справу як найкрасше. „Возглавленем" кооперації кредитової буде Український Народний Банк. Обєднане споживчої кооперації мусить іти таким шляхом: Окремі товариства одного села (чи дуже близких сіл) чи місточка для красшої і лекшої закупки краму обєднують ся в „многоловочні" кооперативи. Сї „многоловочні" кооперативи і инші споживчі товариства мусять обєднуватись в більші союзи (на кілька повітів чи навіть на губернію один). А союзи в свою чергу мусять обєднати ся в один Центральний Споживчий Союз. Таким Центральним Союзом має стати Дніпровський Споживчий Союз у Києві. Для утворення тісного звязку між споживчими союзами і для полагодження сильної торговельно-хазяйської та просьвітної роботи при Центральним Союзі встановляють ся постійні періодичні зїзди представників союзів та обєднань споживчої кооперації України.

Мало вирішитись на Зїзді також питанє про організаційно-ревізійні та культурно-просьвітні союзи на Україні, але через непідготовленість до Зїзду комітету, на що ми вже зказували, через то цю справу комітет не мав на сю безумовно надзвичайної ваги справу одного викристалізованого спільними нарадами погляду, думки зібраних розлізли ся по найбільше протилежних напрямках. Без найменьших наслїдків питанє з обговорення було знято і передано на розгляд його союзами на місцях з інструторських колеґій. І звичайно треба тільки шкодувати по сьому. Сї організаційно-ревізійні союзи мають бути душею кооперації, її ідейними та провідницькими центрами!

Позаяк кооперація завсїди була чуткою до громадських подій, завсїди підносила голос в оцінці тих чи инших громадських явищ, то тепер тимбільше вона не могла лишитись глухою. Зїзд на першім зібранню поставив на негайне вирішенє питання про Демократичну Нараду в Петрограді. І вияснило ся, що кооператори українські ідуть нога в ногу з усею демократією України — вони постановили привитати Нараду і передати їй, що лише революційно-соціялістичний склад центрального уряду доведе Росію до федеративно-демократичної республики, спасе її від повного розвалу. Далї Зїзд однодушно висловив ся за те, щоби склад Генерального Секретаріяту Української Ради був затверджений центральним урядом в такім виді, як се арзу запропонувала Рада — з секретарями в справах продовольчих, військових, доріг і т. и., щоб українські установчі збори були скликані Центральною Радою обовязково перед всеросійськими установчими зборами, щоби в обмірковуваних просьвітних справ при Генеральнім Секретаріяті по народній освіті приймав участь і представник української кооперації...

Ів. Прихоженко.

Кооператорська неміч.

Нам уже нераз приходило ся згадувати про гірке становище кооперації на Україні через нерозуміне її широким громадянством. На превелікий жаль, до попередних сумних явищ в кооперації приходить ще додати ще й нові. Зокрема щодо житя рідної нам кредитової кооперації.

Останні ревізії союзних інструкторів показують, що старі кооператори відмовляють ся від праці в кооперативних товариствах, ухиляють ся і навіть виписують ся з числа членів товариств. Відмовляють ся через те недовіре, з яким нарід ставить ся до їх праці в кооперативах.

Здаєть ся, після того, що ми писали тоді, коли селянство силою вигнало з кооператив дореволюційних кооператорів, тепер нічого й говорити. Бо де-де, а в кредитовій кооперації особливо треба бути обережними у виборі й виключенню керовників. Ніде так легко не можна зруйнувати найкрасше впорядковане діло, як тут. Але в той час, як ранійше ми звертались до селянства і взагалі до громадянства з закликом берегти кооперацію, берегти кооператорів, то тепер приходить ся звертатись до кооператорів, до тих рахівників та членів правлїнь кредитових та ощадно-позичкових товариств, які кидають виплекане, викохане ними діло на руйновище необачного громадянства.

Ми далекі від того, щоб з легкої руки ганьбити своїх товаришів за їх легкодушність, за те, що вони так швидко уступають перед житєм-боротьбою. Ні, ми добре розуміємо, що не всі вони з легкою душею кидають свої товариства. Але й мовчки мимо сього явища ми пройти не можемо, не можемо лишати кооператорів слабими на неміч.

Хиба се не неміч, що люди, після того, як перемогли нехіть населеня до гуртової самодопомоги, обійшли все підводне камінє утисків старого уряду, спекали ся більшої частини ворогів-злитаїв, що сї люди складають руки якраз тоді, коли лишив ся один останний ворог кооперації — темрява народна, коли для боротьби з сим ворогом відкриті всі шляхи. Хиба се не неміч, що кооператори саме тоді кидають працю, коли їх допомога найбільше потрібна, коли перед кооперацією стали справи державного значіня.

Се — неміч і неміч невчасна. Тепер, коли починаєть ся демобілізація, коли не сьогодня-завтра треба буде жите направляти по шляхах мирного часу, коли перед кооперацією розкрили ся безмежні простори, присутність досьвідчених, чесних кооператорів по кредитових кооперативах нічим незамінима. Та в сім, здаєть ся, я переконувати нема чого кооператорів, бо вони самі добре знають. А коли знають, то мусять з своєю неміччю боротися.

Щоб вилічити якусь хороубу, лікар мусить, як кажуть, поставити правдиву діягнозу. Діягнозу виводить ся з історії хороби. Се ми мусимо зробити з нашою кооператорською хоробою. І се річ дуже проста. Селянство, зачароване найширшими і найрізноманітнійшими можливостями поліпшення своєї долї, пройнялось ненавистию до всього того, що ранійше небито стояло поперек дороги до сих можливостий. В запалї воно (громадянство) змішало до купи старий режім, земство і навіть кооперацію, справжних панів з народною інтелігенцією в панськім убраню. А сим скористувались відвічні вороги не тільки кооперації, а і взагалі громадських підвалин житя, які оті глитаї, шахраї та їх „підбрехачі", що вийшоть ловити рибку в мутній воді. Скористувались, аби звести старі рахунки з своїми ворогами, щоб сеї загальної метушні „погріти свої руки", задубілі через всїх отих кооператорів, учителїв, лікарів. Скористувались і почали підюджувати селянство найбільше демагогічними засобами. І, звичайно, кооперації дістало ся від сього мало не в першу чергу. І не диво, що серед кооператорів зявила ся паніка, що вони, не чекаючи, поки їх силою з кооператив викинуть, як многих їх товаришів, самі мусили тікати, зазлабли на неміч. А відси легко зрозуміти й які ліки потрібні кооператорам від сеї немочи. Коли вони не будуть ухилятись від громадської роботи, которої тепер так богато, коли їх житє буде перед очима всеї громади, коли не будуть мовчати на демагогічні заходи темних сил, а отверто, прямо й завзято виявлятиму-муть, відки вітер ворожий дме, нарешті, коли все те буде направлене справді на користь громади, то неміч як рукою зніме. Кооператор буде не сам, а за ним буде вся громада. А раз за ним стоятиме громада, то руки вже самі не опустять ся, а рватимуть ся до роботи.

Отже мусимо звернути ся до товаришів-кооператорів тільки так:

В імя сьвітлої будуччини кооперації, в імя народного добробуту, не кидайте кооперативів, на котрі ви так богато вложили і сили і часу, не складайте своєї зброї... Вертайтесь до своїх товариств. З новим завзятєм приймайтесь за працю. Не зневіряйте ся самі і не зневіряйте нарід в непереможности гуртової праці для економічного визволеня. Пошана до трудового народу, внутрішнє здоволенє від успіхів праці, казковий розвиток кооперативаці житя буде вам нагородою. Ваше імя з честию буде записане на сторінках новітної історії українського народу.

Дяка і шана робітникам щирим,
Сором недбалим усім!

(„Кооперація").

Відродженє Білорусів.

Поруч з нами, Українцями, з давних давен жиє братерський нарід — Білоруси. Числить він біля 10 мілїонів люду селянського, важкою працею щоденною здобуваючого собі хліб з болот та пісків своєї бідної країни. Займають Білоруси цілком могилївську та минську губернії, більші частини гродненської, віленської та витебської, кілька повітів смоленської та чернигівської. Таким робом знаходять ся Білоруси поміж Великоросіянами з одного боку, Українцями, Литовцями та Поляками — з другого. Через те сей бідний, загноблений нарід довгі часи був під гнітом своїх могутних сусідів, котрі майже зовсім скасували національну самодеяльність Білорусів, бувших колись освіченим народом.

Але в останні роки сей тяжким сном сплячий нарід почав прокидати ся під впливом національної літератури.

Навколо письменників-Білорусів гуртували ся найкрасші сини пригніченого народу, котрі близко приймали до серця тяжку долю рідного, темного, бідолашного та загибленого селянства. Їх щирі слова відгукнули ся в найтемнійших закутках Білоруси, гнойо-нійших норах, відсьвітили ся яскравим сьвітлом в озерах, — і почав ся невпинний національний рух.

Тепер, в сї дні, коли все навкруги кричить за самовизначенем народів, сей рух бурхливою филею розливаєть ся по всій білоруській країні. Захопив він і Білорусів-вояків. У Минску недавно відбув ся зїзд Білорусів. На нїм постановлено домагати ся національно-територіяльної автономії Білоруси, а також, аби Росія стала федеративною демократичною республикою.

Злидні житя Білоруса-селянина яскраво відбили ся на творчости білоруських письменників. Для прикладу навод-имо тут один з віршів поета Якуба Коласа в перекладі на нашу мову (їх мова дуже похожа на нашу).

„Поле велике, поле щасливе!
Нудно лягло ти між гір і лїсів!
Поки полетє, здовж пооране...
Сїйськи камінї і скільки цвіна!
З цілим снопчиком, з піском і з туманами
Вітер над полем нераз пролїтав,
Жалїлї цвіні нераз над могилами,
Важкі стони і голоси співав.
Много тут праці і поту горячого
Спал, здоровля мужик положив!
Жнива надходить, — в клати нема чого,
Нозу пустило осеї лагуцки...
Поле убоге, поле щасливе!
Кепско ти платиш трудящим рукам,
Потов ізроніенє, сїйськи обиванє,
Дякес зїзе принесши ти нам.

(З „Укр. Голосу").

В. Сивенький.

Над болотом Петрограда.

(Сенат відмовив ся опублікувати інструкцію „Временного Правительства" Українському Генеральному Секретаріятови).

(З газет).

Над болотом Петрограда
Зійшлась собі громада,
Та й пани-ж, не взяв їх кат!
Не посли салдатські жваві,
Не якісь „К Д" лукаві,
А Правуючий Сенат.

Той Сенат, що знамениті
Циркулярі, ликом шиті,
За часів царя латав,
А тепер коло закону,
Хоч і йде вже він не з трону,
На сторожі твердо став.

„Раді ми публікувати
Всї закони й розяснити
(Каже він), як і колись, —
Алеж Боже, милий Боже!
Не було нам так негоже,
Як тепер ми дожились.

„Не було-ж такого ладу,
Щоб хахли та мали владу,
Мали Секретаріят!
Ой пропало-ж наше царство,
Як закон про Секретарство
Мусить видати Сенат!

„Та невжеж воно годить ся,
Щоб якийсь хахол-мазниця
Мав уряд сиїй краєвий?
Ще живе Росія-мати!
Ми, Сенат, публікувати
Не велим закон такий.

„Ми поставим перешкоди,
Щоб такі лихі народи
Не пійшли на вільну путь.
Щеж ми маєм зуби вовчі,
А вже Збори Установчі —
Ті нехай їх догризуть".

(„Гр-зъ").

Людмила Волошка.

О, ЯК БИ Я ХТІЛА...

О, як би я хтіла ще довго прожить,
Щоб бачить, як крила орлині
Розправить мій нарід, і буде цвисти
У славі моя Україна!
Широка і вільна, як степ за Дніпром,
Душа твоя, рідний народе!
Співуча і вільна, як шелест гаїв,
І грізна, як море в негоду,
І вільний і славний від віку-ту буй;
Не сила тебе подоліла,
А братнє лукавство і зрада тяжка
На тебе кайдани наділа;
І міцні пута потрібні були,
Щоб душу народню скувати,
Та дарма: рабом ти ніколи не був,
І вмів ти кайдани зірвати.
І вільний твій дух, як могутний орел,
За хмари, до сонця полинув;
Як буйний і дужий потік весняний,
Крізь греблї й загати він ринув.
Я вірю — здобудеш ти долю свою
І славу — як сонце блискучу
І в дружній і братній народній семї
Забудеш образу пекучу.

УКРАЇНСЬКІ ПАТРІОТИ

ті, що мають горяче серце для свого народу, любують ся, коли читають патріотичні, тепло написані статі, вірші та поклики. Такого матеріялу є повно в календари Українського Народного Союза на 1918 рік. Хто хоче добре навчити ся патріотичних висловів, нехай вивчить патріотичні статі і вірші на память. Щоби навчити ся на память, треба мати книжку. Тому кождий горячий патріот нехай старає ся купити собі календар У. Н. Союза на 1918 рік. Календар дуже дешевий, бо коштує лише 50 центів. Коли по деяких українських кольоніях є гуртки патріотичної молодїжи, то нехай всі разом поскладають по 50 центів і вишлють одно замовлене на таку адресу:

"SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПОТРЕБА ЛАДОВАЧІВ ВУГЛЯ

зомитих і самотних до The Reliance Coal & Coke Co., Glomawr, Ky. в побліжу міста Hazard, Ky., Perry Co. Майже вспільовані. Висовість вугля 4 стопи і 4 цалї. Нема зупку і каміня. Робота машинова. Стала робота. Добрі робітники заробляють від $80.00 до $120.00 на два тижні. Удержаєть ся. Сьвітло. Сьвітло на місци. Вигідні доми з електричним сьвітлом, водопроводом в хаті. $1.50 на місяць. Місця розривкові, лікоти і костель. — Голосіть ся особисто або пишіть до:

Ідуче зелїзницею Louisville & Nashville R. R. з Winchester, Ky., або McRoberts, Ky. 1828—

РОБОТА ДЛЯ

МАЙНЕРІВ БИТЯГАЧІВ КОКСУ РОБІТНИКІВ

Майнера заробляють денно 6 до 8 доларів, Битягачі коксу заробляють денно 4 доларів. Звичайні робітники заробляють $3.25 до $3.50. Робять 8 годин денно. Голосіть ся сейчас до поротобуда в слїдуючих місцях: Latrobe, Mt. Pleasant, Connelsville, Uniontown. Ці місця є в Western Pairchance і Masontown, Pa. —1143—

H. C. FRICK COKE COMPANY, SCOTTDALE, PA.

Лихо в споживчій кооперації.

Споживча кооперація за старого „прижиму", як кажуть тепер, була більше ніж яка инша в немилости у начальства. Статути споживчих товариств лежали в канцеляріях губернаторських по кілька місяців, а то й років, не давлячись на те, що статути були зовсім законні. Союзи споживчих товариств мали ще більше лиха. На живі союзи дивились скоса, прислухували ся, що і хто робить в них і т. и. А щодо нових союзів то бодай і не казати. Статути їх не затверджувались і доводилось пускати ся на всякі обходи або обєднуватись по договору, або на нормальному статуті „потребілки", мовляв, заснують ся звичайне товариство. І ось при таких обставинах робітники споживчої кооперації богато надій покладали на кооперативний закон, на нові порядки в кооперації, який вільно буде заснувати товариства і союзи, коли споживча кооперація, не маючи ніяких перепон, буде бучно розвиватись. І що-ж ми маємо тепер? Ми маємо волю засновувати споживчі товариства. До нас в душу не заглядає урядник і не питає, що і для чого робимо. Але чи кооператори дійсно задоволені? Ми бачимо надзвичайний зріст „потребілок". Ростуть і союзи. Але чи радіє серце сьвідомого кооператора? Ні. Не може воно радіти через те, що его волю знівечено, що нею користують ся не в інтересах кооперації, а в напрямку далеко некооперативному. Тут стала ся такисма історія, як і взагалі з нашою свободою: її несьвідомі, а часто і сьвідомі люди зрозуміли і повернули на той шлях, що свобода, значить, можна робити все, хоч би се було і безправство. І тут ми вже давненько чуємо заяви про бажання твердої влади, яка завела би порядок і заставила би слухати закона. Що-ж, справді, стало ся з споживчою кооперацією?

А ось що. Споживчі товариства стали засновувати такі люди, які знали в час війни і дорожні вигоду від споживчого товариства, але які не мали права засновувати їх. Се ріжні торгівці, спекулянти, маєтна те, щоби використати все, що нетано лежить.

Не многи ніяких перепон, сі люди складають ся в трох, в пятьох і подають на реґістрацію статут. А нікто їх не обслідує, не провіряє, і суд їх реґіструє. І от на „законом основаній" є вам товариство. Заказуєть ся блянкет, печатки і подають ся заказы до союза і всякі просьби до продовольчих управ і т. и. І скрізь таке товариство зустрічає повагу, бо досі звикли до кооператив так ставитись. І тепер таке явище — се прямо зараза, яка вже шкодить, а далі ще більше буде шкодити кооперації.

Получаючи товар в союзи, в продовольчих управах, представники таких товариств перепродують його і заробляють на сім. В Дніпровськім Союзи, наприклад, таких випадків було вже чимало. І не диво, що по союзах тепер заведено, що від товариства, крім всього иншого, вимагають ще посьвідчення від земської або продовольчої управи, що се товариство не провадить спекуляції. Але вислідити буває дуже трудно. Апетити ростуть. І, знавши вигоду на малім, сі горе-кооператори ідуть і далі. Знаючи, що союзи ще більшу повагу і ще більший доступ скрізь мають, вони засновують і союзи. Три-чотири таких потребілки, в яких записано три сеймі'в члени — батько, жінка, діти, кревні — складають союз. І теж заказують печатки, бляннкети і все як слід. Але печатаючи свою назву, такі союзи не печатають адреси, і через се не легко провірити, де вони і що за союзи.

Такі союзи закладають і чисті оптовики (гуртівники). Є і по селах такі людці, що мають статут, печатки, а лавочки (крамниці) ніякої нема. Виписують собі товари і перепродують їх.

От які пійшли тепер кооператори і кооперативи. Нароблять чимало вони біди кооперації. І тут також доводить ся говорити про якийсь порядок. На суди, що реґіструють статути, покладатись не можна, бо судді в кооперації ще не розбирають ся і в статутах допускають богато некооперативних положень. Тут треба нам самим бороти ся з тим злом.

Геть з кооперації спекулянтів і іже з ними!...

Найкрасший спосіб буде той, щоб товариства, які істнували раніше, старі, справді кооперативні, самі слідкували і про такі лже-кооперативні товариства повідомляли свої союзи, а також земські та продовольчі управи. Скорше також для боротьби з сим лихом треба засновувати по містах окрі, районні союзи споживчих товариств.

Центральному Союзови Дніпровському трудно прослідити, чи не попадаєть ся серед заказників товариств такеньких. А от коли до сього будуть їм за товаром тільки союзи, а окремі товариства вже брати-муть товар в своїм районнім союзі тоді кожде товариство буде добре відоме.

На такі небезпечні явища в споживчій кооперації слід звернути увагу і нашим центральним ідейним органам, як Кооперативний Комітет, і виробити якісь способи до того, щоб стати близше до справи організації і реґістрації кооперативних товариств. З сим треба бороти ся, бо се-ж лихо, якого потім довго не позбазимось.

А. Сербиненко.

(„Кооператор").

Історія російської революції.

I.

Ще недавно скрізь і всюди
Гуляв кулак, свистів батіг,
В барщинних всіх гнули рог,
А люди
Тихесенько собі стогнали,
На себе тюрми будували
Міцні
Та ще й лахоллєю співали:
„Боже! царя храни!"

II.

Загнув кат, а подих волі
Розпудив царство хижаків
І визволив німих рабів
З недолі.
І тільки в ямах темні сили,
Від сьвітла сховані, тремтіли
На дні.
Та сумно й моторошно вили:
„Боже! царя храни!"

III.

А люд від вільного весіля
Легенько йде, та важко встав,
Не зваж, сердешний, і стогнав
З похмілля.
„Бодай були хоч не вставали,
Похміля-б головн не знали
Дурні!...
А-ну... чи вже позабували? —
„Боже! царя храни!"

IV.

А з ям глибоких темні сили
На сьвіт гадюками повзли:
Відважних з глумом розпиняли
П'яділи,
Що люд з похмілля довго пяний,
Що забряжчать знова кайдани
Страшні
Я почує кат, рабом обраний,
„Боже! царя храни!"...

Шершень.

(„Гегз").

Материнські сльози.

Старенька матір над могилою стояла
Й ридала, ридала, в сльозах промовляла:
„Ой, сину мій, сину, за яку провину
Переніс ти в бою тяженьку годину?
Ой, сину, сину мій!

„Я тебе кувала гіркими сльозами,
Я тебе зовала перед ворогами,
А нині я плачу, бо тебе вже трачу,
Тебе, любий сину, більше не побачу...
Ой, сину, сину мій!

„Що-ж тепер зі мною станесь, з сиротою?...
Я сама на сьвіті, як билина в полю,
Над гробом я стою й плачу над тобою,
А серце м'ні рветь ся від страшного болю...
Ой, сину, сину мій!

К. Кузь.

Дописи.

З СОНОЕS. N. Y.

Помагаймо вітчині!

Свою Україну любіть,
Любіть її во время лиє!
В остатну тяжку мінуту
За неї Господа моліть.

т. ш.

Україна вільна, самостійна республика! — таку вістку розносять телеграми по цілім сьвіті. Кожда газета, яку возьмемо до рук, розписуєть ся широко про наш нарід, про котрий ріж тому назад сьвіт мало що знав. А остатні телеграми кажуть, що галицьку Україну маєть ся злучити з українською республикою.

Нині всілякі перевертні, котрі твердили, що ніякої України нема, одні в страху мовчать, а другі кажуть: „Належи сеї з цьои лічицъ"...

Україна вільна! Но більше ніж 260-літній тяжкій неволи наш український нарід встав і сказав могучим голосом, що досить з нас неволі і гнету. Заснував своє правительство і заводить порядки, щоби стати паном у своїй хаті.

Опянілі з радости від події у „старім краю", ми, Українці, що жиємо тут в Америці під теперішну пору, очікуємо тільки, щоби як найскорше війна скінчилась, то поїдемо на Україну. Але з чим? Чи причинили ся ми сьвідомо до її відбудування?

Україна вільна! Легко сказати се нам, що тут далеко від того нещастя, яке спало на нашу вітчину, тай поховавши ся наше тої перед вітром за стіну, тішимось тою вільною Україною. Але подумаймо: Три роки і пів лютої війни, пережитих братами на нашій Україні. Скільки то там біди і горя! Скільки братів пролляло там кров! Скільки їх мучить ся по шпиталях! Скільки вдів і сиріт, утративши мужа-батька, скитають ся і доси Бог знає куди по бараках голих, босих без кавалка хліба! Скільки щирих синів України карають ся і доси по тюрмах, Талергофах, Сибіри! Скільки сел і міст зрівнаних з землею на тій нашій Україні! Скільки шкіл і читалень в часі війни обертали власти, як одні так другі (цісарські і бувші царські), на військові канцелярії, шпиталі і т. д., а відтак, уступаючи перед ворогом, знищили, що і сліду нема з них, а наші діти, той цвіт і надія України, вже четвертий рік без науки, що ані нумера не будуть знати! Скільки братів поверне з поля війни без рук і ніг! І скільки то там того ріжнородного горя, скільки!...

А ми тут в Америці, що належимо до тої великої української родини що ми на те? Ми, хоч жиємо між ріжними народами і видимо добре, як кождий із тих народів стремить до свого визволеня: як вони закладають ріжні заномогові комітети, як збирають датки, щоби помочи своїм рідним. У нас, на жаль, того нема. Правда, був для нас назначений „Український День", але завдяки „героям", „академікам", ріжним „делеґатам" і т. и. не принес нам того, що другим народам. Є тут, що правда, крім Української Ради в Америці завязаних кілька комітетів, як читаємо в часописах що збирають жертви „для рідного села" (честь їм за се!), але де решта? Чому не беремо прикладу з них? А скільки прецінь є між нами таких, що як би йому хто сказав, що він не патріот, то він готов Бог зна що зробити... Скільки то разів ми, зійшовши ся десь на весіле, хрестини, або яку иншу забаву, тай попивши „Божого дару", співаємо на ціле горло: „Дуню й тіло ми положим", „за нарід жите дамо", „ми положемо всї", і т. д., але про старокраєве лихо ані ду-ду!

Скільки то між нами є „писаків", що уміють писати по газетах на щирих робітників народних, але щоби піддати гадку в справі помочи для родини, то їх нема.

Прийшли Різдвяні сьвята. Скільки то „ксєв", „баксів" і гальонів в кождого Українця перецідило ся поміж зуби, але скільки з нас згадало про теперішнє положене на Україні?... Скільки то наших молодців в часі Різдвяних сьвят, замісць пійти колядувати на Фонд Визволеня України, грали собі в пуля, карти, або ще щось иншого... От хоч би і в нашій місцевости, „що хата то Соломон", як то кажуть, а однак колядувати не було кому пійти, хоч заохочувало ся. „Хто знає, кому і нащо, а я буду ходити?!"

так говорили „патріоти".

Брати Українці! Час вже найвисший, аби раз опамятати ся. Другі народи не кажуть „кому і нащо", але працюють горячо в тій справі. Тому ми, яко сини великої української родини, берім приклад від них і возьмім ся щиро до праці. Ідім слідом тих українських громад, що позаснували комітети, і при кождій нагоді підносім голос в тій справі та покажім ділом, а не писком, що ми дійсно є щирими синами України.

Д. Зальопаний.

ТАВНТОН, МАСС.

Тов. Тараса Шевченка, від. 122 У. Н. С. в Таунтон, Масс.

— — уряджує —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

в суботу, дня 26. січня 1918 р.

о годині 3-ій пополудни

на галї під ч. 420 Бей стріт,

Whittenton, Taunton, Mass.

Музика добірна. Вступ 25 цент. від особи.

Ново-зарегіньоване тов. Т. Шевченка запрошує Українців і Українок з Таунтон і Вет Таунтон, щоби прийшли по своїм трудящій праці, на сильну забаву. Запрошуємо всї українські товариства котрі істнують довший час в сусїдних містах, щоби взяли участь і допомогли нововарганизованому тов. Т. Шевченка в дійшовшо полезно. Бо прочим, приходить до нас Товариш. На оном буде ся приймати членів вступних за половину вступного до Товариства. Прийдіть, а певно не пожалуєте. За добру забаву ручить

7-9 КОМІТЕТ.

Байон, Н. Дж.

ЗАХОДОМ ГІМ. ТОВ. Н. ЛИСЕНКА „СІЧ" в Байон, Н. Дж.

відбирать ся велике представленє

„АРЕНДАР"

з трох дїях

В СУБОТУ, 26. СІЧНЯ 1918 Р.

в гали І. Майдаша,

91 E. 21st St., Бауонне, N. J.

Початок о годині 7-ій вечер.

Чистка дому призначений на українську читальню в Байон, Н. Дж.

ЦІНИ МІСЦЬ: Ґреш. 50 ц.; Ґреш. 35 ц.

ДЕЙ ОСОБИ:

Арендар ..... К. Малафій
Бруґгальтер ..... К. Бодзар
Жінка ..... М. Дзиранович
Богатирь ..... Н. Жирий
Мелина ..... М. Фінуда
Наталка ..... Т. Лаврій
Ванько ..... Я. Бусинка
Марко ..... Н. Косцій
Шельма ..... Н. Бобрет
Безпечна ..... Н. Блїн
Начальник ..... Д. Довгий
Кельнер ..... Н. Ґолик
Сїрко ..... Г. Кудрик

Сцена, селяни і ін.

Ініціят Т. Когут. 9-10

Сьвідер Ант. Старовський.

Ходить о Ваше здоровлє.

Чи відчуваєте на Собі ознаки болїзни що ослаблює Вашу молодість? Сонце, фрасель не дрімає, прогнїзнює тебе до ніжа. Ніхто не потребує бути рисцвитим цією подією. В молодому лишає ся нерозгадане можна, сліди, запір, анемічність, нервоз, ревмат, слабість, безсонність, ніяка пожвавість, гнїлі, Чисте ознаки, що ПОМОГТЬ ДО ЛЕКА НЕ МИНЕ! Перші ознаки, що уміняйте ладних простуньких порошків, що називаються, гнїлий корені молодощі, опісля в короткім часї полиш вертає старе сїла ЗАНИ. Можливість від ціх ліків ніколи не ма завтра. Вичерпане КАЛЬВАРИЙСЬКЕ ВИНО ЛЇЧИЧНЕ, слу дожку по кождім Ваємо і перед сніданком. Пожалуєте, що наступить гарний зрозумілий. Не позволуйте другим, що можливо свій лїкарь. НАЧЕ КАЛЬВАРИЙСЬКЕ ВИНО ЛЇЧИЧНЕ заострить Вам апетит, знова будете весели, чергі, кріпкі, очоа до праці і забави.

Наше КАЛЬВАРИЙСЬКЕ ВИНО ЛЇЧИЧНЕ єс найлїпше средство на кровоти жодущих і на загальну скріпленє організму. Поручаємо його яко найзнаменитше средство для мущин, женщин і дїтий.

КАЛЬВАРИЙСЬКЕ ВИНО ЛЇЧИЧНЕ є затверджене в дїлї Департаменту патентів Зєднених Держав в Вашінґтонї, Д. К. Цїна за фляшку лише 81.00. Купити можна в аптекарь і українських складах, у агентів або прямо від фабрикантів і властителїв: 9—

D. Wróblewski & Co.,

196 EAST 4th St. Dept. R.R.

NEW YORK CITY.

ЗВЕРТАЄМО гроші коли хто докаже, що наше сьвітлий напій Кальварийське Вино Лїчиче не є таке як ми пишемо.

ДАРОМ вишлемо 2 ІЛЮСТРОВАНІ КАТАЛЬОГИ ріжних річий: ніжі годинників, дамьдушки, перстенів, музичних інструментів, рекордів, бритов, сепетрів, шалок, наволочів і много других всяких річий. Також посїдаємо великий склад всяких книжок, віс біблії, байки, казки, календарі воєнні. Пишіть сейчас на адресу: —40

AMERICAN SALES CO.,
1926 W. Huron St., Dept. H.,
CHICAGO, ILL.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ НАРОДНА ДРАМА ЗІ СПІВАМИ В V. ДІЯХ

ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦЇ

Ся книжка надає ся вповні для аматорських театральних гуртах. До відограння потрібно всего 8 женщин і 7 мущин. Цїна за примірник 30 цент. за 15 примірників $3.35.

Замовлення і гроші посилайте до:

„СВОБОДА"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

МІКІЗРАКС, ПА.

ЗАХОДОМ ТЕАТРАЛЬНОГО КРУЖКА ЧИТАЛЬНЇ „ПРОСЬВІТИ" ІМ. АДАМА КОЦКА В МІКІЗРАКС, ПА.

дістане відогране перше перемінє в нашій окозній патріотичне театральне представленє:

„ЗОРЯ НОВОГО ЖИТЯ"

комедія в 4-ох актах

в суботу, дня 26. січня 1918 р.

в Польській Сокільни на Мунисон Евеню.

Початок точно о 7-ій годині вечером.

ДЕЙ ОСОБИ:

Папас, селянин ..... Гр. Дашник
Олена, єго жінка ..... М. Панчакова
Василь, їх син ..... О. Гадовий
Теодор, суді Панаса ..... А. Родич
Мирося, єго дочка ..... Ф. Борнажкіна
Барко, дідич ..... Д. Бантуз
Петро, єго синовий чиншник ..... Т. Ґудок
Ганна, єго дочка ..... Хр. Секулина
Катря, її дочка ..... К. Новосадіна
Вера, подруга Катрі ..... К. Мартишева
Петро І. Іванів, поліцайтер ..... І. Мартишев
Шмарнов, студент ..... А. Ренас
Петрек, студент ..... Т. Ґрицик

Родимці! Сотки літ стогнав наш нарід в царських кайданах, а замаєнений устав! Нераз перелляла до горя з царством. І се представлене єсть ціли подвиг до волї. На сїм представленю будете мати нагоду пізнати прикі наших братів на Україні з року 1905, підчас революції.

ВСТУП 50 І 35 ЦЕНТІВ.

КОМІТЕТ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую вільної доньки АННИ ФЕДОРАК, походить з села Острів, повіт Стрийсьвіт, Галичина. 7 літ як приїхала до Зєднених Держав. Перебувала в Нюйорку. Хто би у сім знав або вона сама, дехай зголосить ся на мою адресу: 8-10

ОЛЕНА КРУК,
3337 Franklin Ave., Toledo, O.

Пошукую жрадиїв ІВАНА МАРУСЕВИЧА і ДМИТРА ОЛЕСЬКОВА з села Лаврівки Подгор. Дїйа. Мають перебувати в Нюйорку. Хто о них знає або вони самі, нехай зголосять ся на адресу: 9-11

D. M. KOWAL,
Co. E., 117 U. S. Infantry,
Camp Sheridan, Montgomery, Ala.

Пошукую свого товариша ЛУЦЯ КОГУТЯКА з Чернівецьк. пов. Станіславів. Хто знає його адресу або він сам, нехай зголосить ся до: 7-9

ANDREW CHOMYSHYN,
39 W. Oakland St., Toledo, Ohio.

ГРОСЕРНЯ НА ПРОДАЖ в добрім місци, між Українцями, Поляками і Словаками. Ціна зарібкова через 7 літ. Досьвідна тогда для Українця або Поляка. Голошуйте ся: 7-9

K. MARYANSKI,
363 3rd Ave., Brooklyn, N. Y.

А. Т. БІЛИНСЬКИЙ,

Продаєть реальности, векслярство, податкове потрібним справи, підпутуємо адекати рахунки, перепрошуємо правні документи. Говоримо по українськи, російськи, польськи, словацки, чеськи, німецки і англійськи. Адреса помешкання:

1111 Branch Ave., office: 313 Schofield Bldg., Cleveland, O. 6-17

Читайте українські книжки і газети бо часто читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

Що винайти ?

Є то новопадуроване книжечка, містить около 400 рецептів, котрі тепер можуть пошукувані, через нас дістала видана на заглане і для вигоди

УКРАЇНСЬКИХ ВИНАХІДНИКІВ.

З тої книжочки довідаєте ся, які богатства винаходи вже принесли і доперва принести МОЖУТЬ. Інтересуєте ся винаходом, пишіть ще нині по українськи до нас по ту книжочку, котру Вам безплатно вишлемо. 137—

AMERICAN EXPERIMENT PATENT OFFICES (S), Pacific Bldg.,
WASHINGTON, D. C.

СТАЛА РОБОТА

для

МУЩИН ЖОНОК І ДІВЧАТ

В ВОЄННИХ ФАБРИКАХ

Добра платня

Знамениті відносини робітничі.

Початкучі дістають платни підчас науки 1168=29

Безплатне Бюро праці.

Industrial Council of
Russian Wool Manufacturers
24 Lexington Ave., Passaic, N. J.

DR. BUKKIT'S MEDICAL INSTITUTE
107 E. 58th Street, New York, N. Y.
Між 1st Ave. і Park Ave.

Лїчить своїми лїками мущин, женщин і дїтий. Лїкарства на ревмат, нервоз, запір, кашель, кашлюк і другі. Лїчить з великим успіхом на слабку, ревматизм, рани, лишай і всі скірні недуги. Лїкар сам говорить по українськи. Оби отворений від 9. рано до 8. вечером, як також в неділї і сьвята. Хто не може прийтати нехай пише до мене.

Недужі мущини і женщини

ПРИХОДІТЬ ДО МЕНЕ!

З ЯКОЮБУДЬ ХРОНІЧНОЮ, НЕРВОВОЮ І ДОЛЕГЛИВОЮ СЛАБОСТЮ, ЯКІ ВИМАГАЮТЬ ОПІКИ ЛІКАРА СПЕЦІЯЛІСТА.

ШУКАЙТЕ ПОМОЧИ ТАМ, ДЕ Й МОЖНА НАЙТИ.

І вертайте правою дорогою до доброго здоровля.

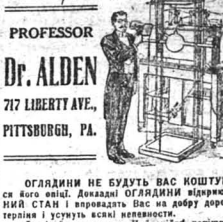

PROFESSOR
Dr. ALDEN
717 LIBERTY AVE.,
PITTSBURGH, PA.

Години урядові: від 9-ої рано до 4-тої попол., а вечерами від 6. до 8-мої.

В неділї від 10. рано до 2. попол.

ОГЛЯДИНИ НЕ БУДУТЬ ВАС КОШТУВАТИ НІЧОГО, коли відвідаєте єго аптеці. Докладні ОГЛЯДИНИ відкриють Ваш ПРАВДИВИЙ СТАН і порадають Вас на добру дорогу до здоровля, зашадять Вам терпіня і усунуть всякі непевности.

Довгі літа практики. Найновійші, успішні методи, механічні і електричні апарати. Новомодне ураджеєнє. Все тут як найлїпше для недужих людий.

Сотки мущин і женщин уникнуло операції через посліпше застосованє найновійших научних метод.

Коли Ви не могли найти доси пільги у Ваших терпіньях і чуєтесь зневірені, то зголосіть ся до МЕНЕ і переконайте ся які успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при примінюю найновійших метод у лїченю.

ЧИ ВИ ТЕРПИТЕ

на ослаблене нервів, болї в кріках, втрату памяти, бите серця, слабість шарок, надумність, пригнобленє, болї голова, дрожі, пришаки, ослаблене членів тіла; болячки, скірні виякки, кашель, ревмат, болї мущини в кріках, болї горла, горячку, запір, ревматичні болї, пріщі? Сі як і другі недуги є першою проявою яка може нанести шкоду Вашому здоровлю.

Я лїчив мущин і жінок через довгі роки. Вашї відвідини упевнить Вас про мої спосібности і вдоволить Вас, бо я даю результати в скорім часї. Я лїчу саму причину слабу недугу а обяви сейчас зникають.

Сотки мущин і женщин уникнули операцій через посліпше примінє найновійших научних метод.

Коли Ви не могли найти доси пільги у Ваших терпіньях і чуєтесь зневірені, то зголосіть ся до МЕНЕ і переконайте ся які добрі успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при примінюю найновійших метод у лїченю.

Не пробуйте всяких способів. Не тратьте часу і гроший.

Прийдіть ще нині. Я радо розмовлю ся з Вами. Я маю деякі з найновійших електричних апаратів і X-Ray машини на лїченє хронічних, нервових і збірних недуг. Коли Ви недужі, то посьвятіть хвилю часу, щоби поговорити зі мною. Радо Вас прийму. 153—

Години офісові: 9. рано до 4. попол. Вечерами від 6. до 8.

DR. LEWIS
749 Sixth Ave., Bet. 42nd & 43rd Streets New York

В неділї і сьвята від 10. до 2. попол.

ЗНЕВІРЕНІ і ЗНЕОХОЧЕНІ

НЕДУЖІ МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ

котрі терплять на якубудь громічну, нервову або збірну недугу, прийдіть до мене ще сьогодня без ніякої оплати. Моя порада і спостереженя не будуть коштувати Вас нічого. Щедрота фізична екзаміняція при приміненю X-Ray апарату відкриє Ваш дійсний стан і слабість.

Я лїчив мущин і жінок через довгі роки. Одна відвідина упевнить Вас про мої спосібности і вдоволить Вас, бо я даю результати в скорім часї. Я лїчу саму причину слабу недугу а обяви сейчас зникають.

Сотки мущин і женщин уникнули операцій через посліпше примінє найновійших научних метод.

Коли Ви не могли найти доси пільги у Ваших терпіньях і чуєтесь зневірені, то зголосіть ся до МЕНЕ і переконайте ся які добрі успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при приміненю найновійших метод у лїченю.

Не пробуйте всяких способів. Не тратьте часу і гроший.

Прийдіть ще нині. Я радо розмовлю ся з Вами. Я маю деякі з найновійших електричних апаратів і X-Ray машини на лїченє хронічних, нервових і збірних недуг. Коли Ви недужі, то посьвятіть хвилю часу, щоби поговорити зі мною. Радо Вас прийму. 153—

Години офісові: 9. рано до 4. попол. Вечерами від 6. до 8.

DR. LEWIS
749 Sixth Ave., Bet. 42nd & 43rd Streets New York

В неділї і сьвята від 10. до 2. попол.

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ ДЛЯ МУЩИН І ЖЕНЩИН.

Доктор Васерман,

який лїчить успішно хороби жолудка, легких, серця, утроби і нирок, ревматизм і всї недуги крови і скірні вилїчить й як найкоротшім часї так, що не потребуєте переривати своєї роботи.

Його офіс має нову машинерію до бадани і лїчення недуги. Він також уживає X-RAY машини яка є необхідна для лїкаря. Перша візита є у него за дармо тому, щоби переконати ся чи можна вилїчити чи ні, позлак невилїчимої недуги він не берсесь лїчити.

Doctor WASSERMAN, 1335 ARCH STREET, PHILADELPHIA, PA.

Офісові години від 9. рано до 8. вечер. В неділї від 10. рано до 2. попол. Голосіть ся особисто, бо почтою не лїчу. Можете говорити по українськи.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ГРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Знамените предложенє.

Доктор Слон, вісцний Х-Рей спеціяліст поручає свою лікарську услугу кождій недужій людині, лише тому, щоби всї ті, котрі були лїчені безуспішно і видали богато гроший на других лікарів без ослїпення уступу, могли покористуватись сим знаменитим предложенєм.

НЕ ПЛАТІТЬ ЗА БЕЗУСПІШНЕ ЛІЧЕНЄ.

В моїм офісї находять ся всї конечні знаряди наукові приладжені для докладного розслїду і лїчення всїх застарілих недуг. Моїм завданєм є лїчити кожду недужу людину, а опісля відшукувати Вам ціну сім. Не ждіть аж Вам лікар покине Вас і вишле Вас до мене, а зголосіть ся самі.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ ПОВІДОМЛЕНЄ.

Я хочу, щоби Ви відносились до мене з довірєм; я хочу, щоби Ви відкрили мене і розказали свої недоуги і свій власний досьвід. Памятайте, що я не є звичайним лікарем, але я є спеціялєт з довголітною практикою в лїченю такиx недуг як Ваша, недуги які другі покинули лїчити. Чим довше Ви були хорі і чим тяжшою є Ваша недуга, тим більше я Вам дорогий. Я радо так робити, як і другі, однак не можу. Я не терплю ані одного дня в тяжко-заробленних Ваших гроший, лише я не докажу Вам що я можу зробити. Не потребуєте тратити часу від Вашої праці а спосіб мого лїчення є приємний, без жадних болїв; він різниться ся від всїх других. Я маю знамениті машини для лїчення кождої недуги, які Вас певно задивують. Коли Ви зголосите, то я займуєсь Вами особисто, а дім, що ви вилїчити Вас в можливо найкоротшім часї. Моє докладне розслїдженє при помочи X-Рей, вказує Вашу лїкну недугу, коли другі її не вилїчили. Прийдіть до мене і розслїдитесь. Не закладайте, бо прийдіть сейчас. Ви будете змушені прийти пізнїйше, то чому-ж би не тепер?

ПОРАДА І ПРИЯТЄ ДАРОМ. 119—

Говорить ся Вашою мовою.

Dr. S. P. MANSLUP
SPECIALIST
408 SIXTH AVENUE, PITTSBURGH, PA.

Напротив Кауфман Барс склепу.

Години приняти: Щодня від 9-ої рано до 8-ої вечер, в неділї від 9.30 рано до 1-ої попол.

Сими днями вийшла з друку книжочка про

Митрополита АНДРІЯ ШЕПТИЦЬКОГО

Ціна 25 центів.

ВЕСЬ ДОХІД ПРИЗНАЧЕНИЙ НА УКР. СИРОТИНЕЦЬ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

Сю книжку можна купити у:

„SVOBODA",

83 Grand St., Jersey City, N. J.

НЕБУВАЛА НОВІСТЬ!

П. Іван Середницький, повідомляю всіх своїх Українців, що мій син був у шпитали 16 місяців на ногу і лікарі не могли його вилічити. Повновнадцята мість

"SALVA"

Юрка Сагана потрафила вигоїти в тому одного тижня. Ся мість гоїть скрофулі, понарене, потовчене, виходи і всі прочі рани. Замовляю прошу слати на адресу: 154-12

JURKO SAGAN,

414 Queen St., Wilmington, Del.

Др. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (Т. Є. КИЛУ). ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБІ ЖИЛИ, НІС, ГОРЛО, УШИ І ИНШІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШІТЬ ЛИСТ І ОПИШІТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ. ЗАЛУЧІТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ. 139—

Dr. JOHN SMITH, Jr.,

327 E. 17th Street, New York, N. Y.

Години урядові: 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділі і сьвята від 10-ої рано до 2-ої пополудни.

Телефон: Stuyvesant 4493

SANTAL CAPSULES MIDY

МОЧОВІ ВІДХОДИ

регулює

В 24 ГОДИНАХ

Кожда пачка має напись з MIDY

Уникайте підробів

НЕДУГИ МУЩИН

Я є одиноким спеціялїст недуг мущеьких в Пітсбурґу, котрий говорить по українськи.

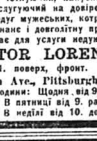

Найдовше істнуючий, найуспішнїйший і заслугуючий на довіре спеціялїст недуг мужеських, котрий усе своє знанє і довголїтну практику віддає для услуги недужим.

DOCTOR LORENZ.

11. поверх, фронт. 76-89

644 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

Урядові години: Щодня від 9. рано до 8. веч. В пятницї від 9. рано до 8. веч. В неділї від 10. до 2.

ЗВІСНИЙ

DR. GREY

СПЕЦІЯЛІСТ.

МОГО ОФІС ІСТНУЄ ПОНАД 30 ЛІТ.

117 E. 17th St., New York City,

близько Union Square.

Коли терпите на нирки або міхур, болї крижий, голову або груди, кашель, застуду, очему, нервовість, катар, слабости носа, горла і жолудка, серця, запір, пропуклину, гемороїди, фістулу, ревматизм, невралгію або яку иншу недугу, ідіть до добре звісного і давно основаного офісу д-ра Грея. Коли лїкар, котрий лїчив Вас ще не вилїчив Вас, прийдіть до мене безпровольно.

ПОРАДА ДАРОМ.

ЛІКИ $1.00.

За професійну обслугу числить низькі цїни.

Години: від 9-ої до 8-ої; в неділї від 9-ої до 3-ої. 104—

Dr. KOLER,

638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.

ЛІКАР

(говорить по українськи)

DR. KOLER є одиноким лїкарем в Пітсбурґу, котрий відбув свої студії в Варшаві, має 28 лїт досьвіду у лїченю. Я лїчу ревматизм, пропукляну, гемороїди, шкропфули, недугу легких, серця, жолудка, утробу, нирки, кишок, міхура, шкіри, як і всї недуги мущин, спричинені нечистотою крови. 914 і 606 уживаєть при лїченю недуг крови. Голосість се особисто, почтою не лїчу. 105—

Години приняти: від 9. рано до 8. веч. в пятницї від 9. до 5. лише, в неділї від 9. до 2.

Українська Рада Селянських депутатів.

(З житомірського „Громадянина").

Ніхто, очевидно, так потреб селянських не знає, як самі селяни. Для того, щоб докладно зясувати ті потреби, для того, щоб селяни гурту тримали ся, щоб не йшли в розтіч, аби більша сила селянська була — задля того треба частійше селянам сходити ся, балакати, порозумівати ся, задля того й розмаїті гуртовня, мовляв: оті організації селянські потрібні. Де красше, де лїпше селянин собі свою біду вияснить, як не в товаристві свого-ж братчика селянина? Де лїпшого способу, красшого шляху, як ту біду поправити, він дійде, як знов таки не в товаристві такого-ж як сам? Розумнїйші зпоміж селян, ті з осьвічених, письменних людий, що з нужденної хати селянської вийшли, давно це зрозуміли й горнуть ся до Селянських Спілок та до Рад Селянських виборних, їздять на Селянські Зїзди, прислухують ся, що там люди говорять, свою думку людям переказують, здають, щоб самим знати, що між людьми робить ся та й людям переказати, що вони знають. Сї люди як слїд розуміють, що теперішний час — за всї часи час.

Коли тепер селяни прогавлять волю, прогавлять нагоду після права дістати землю, що колись від них забрали королї та царі й повідавали своїм прибічникам, так на цїлі сотні лїт не бачити їм ні землї ні волї. Коли тепер нарід наш по всій Україні не здобуде автономії задля свого рідного краю, так на віки Україна в неволї останеть ся.

Красші люди нашого селянства се розуміють і безустанку працюють на ниві громадській Ог, наприклад, 28, 29, 30 й 31. мая і 1 та 2. червня 1917 року в Києві був Всеукраїнський Селянський Зїзд. На сїм Зїздї було понад 2.200 душ, виборних від волостий з усеї України. Зїхали ся люди, шість днів радили ся, докладно, пильно обмірковували свої селянські й народні потреби, намічали способи, як би то на віки біди селянської спекатись, як би його так зробити, щоби добробут селянам, а щасте й волю всій Україні забезпечити. При нагоді розкажемо, що сей Зїзд постановив про справу земельну та про справу харчову, про війну та мир.

Тепер розкажемо про те, що Зїзд для оберігання прав селянських, для пильнованя того, щоб селянам кривди ніхто нїякої не вчинив та задля того, щоби красше, щоби лїпше селян до виборів до установчої ради підготовити — Селянський Зїзд представників від волостий з усеї України постановив вибрати зпоміж себе Українську Раду Селянських депутатів. До сеї Селянської Ради на Зїздї-ж було вибрано по дві душі від кождого повіту, кождої української губернії, всього коло 200 душ. Тодїж таки Українська Рада Селянських депутатів уся прилучила ся до Української Центральної Ради і від того часу творить із нею одноцїльне тїло — найвисшу установу українського народу.

Вряди-годи, через певний час Українська Рада Селянських депутатів зїздить ся на сесії. Перша сесія Ради була три днї, 22, 23 і 24. червня. На сїй сесії Українська Рада Селянських депутатів обмірковувала: а) про теперішний, сучасний політичний момент — як громадські справи й наші народні національні українські справи стоять у державі; б) про те, як треба нашій Українській Раді Селянських депутатів ставити ся до Всеросійської Ради Селянських депутатів та до Всеросійського Селянського Союза; в) про Український краєвий продовольчий (харчовий) Зїзд; г) про вибори до Земства та Установчої Ради; ґ) про те, де взяти Раді Селянських депутатів гроший, коштів на видатки; д) про земельні комітети і про иньші справи.

На сесію приїхало більше ніж півтораста душ депутатів. Усї справи докладно обмірковували ся. Звичайно, Рада Селянських депутатів пильно обмірковувала працю Українсько Центральної Ради. Після пильного обмірковання признала працю Центральної Ради й видане нею до українського народу універзалу цїлком відповідним потребам селянства та всього трудового люду в Україні й висловила бажанє, щоб Українська Центральна Рада й далї провадила працю на користь рідного краю так ста рішучо, як і доси вона се робила. Далї Українська Рада Селянських депутатів вислухала й обміркувала зазивний лист російського тимчасового уряду до українського народу й побачила, що тимчасовий російський уряд хоче порозуміти ся з українським трудовим народом, але в зазивнім листі своїм не задовольняє тих потреб українського народу, що передала йому (урядови) Українська Центральна Рада й до котрих приєднав ся перший Всеукраїнський Селянський Зїзд; а через се Українська Рада Селянських депутатів постановила, що все трудове селянство в Україні повинно й далї невпинно гуртувати ся й єднати ся коло Української Центральної Ради та під її проводом повнсно творити вільне автономне житє в Україні разом із усім трудовим людом національних меньшостий української землї.

Всї-ж заходи російського тимчасового уряду порозуміти ся з українським народом Українська Рада Селянських депутатів зважати-ме за щирі тільки тодї, коли тимчасовий уряд признає Українську Центральну Раду правосильною заступницею потреб, виразницею волї українського народу й стане з нею до спільної праці.

Українська Рада Селянських депутатів привитала братерський крок трудових людий не-української національности з Києві, Полтаві та инших містах України, що приєднують ся до українського трудового люду в творенню автономного житя в Україні та в боротьбі за трудові інтереси всього народу. Разом з сим Українська Рада Селянських депутатів висловила бажанє, щоб трудові люди всїх національних меньшостий в Україні як найскорше післали своїх депутатів в Українську Центральну Раду й там, разом з українським трудовим народом творили нове вільне й справедливе житє в Україні.

Після сього Українська Рада Селянських депутатів постановила, як треба ставити ся до Всеросійського Селянського Союза, а також до Всеросійської Ради Селянських депутатів. По-перше Українська Рада Селянських депутатів визнала, що гуртоване селянства, а також підготівку його до Установчої Ради в Україні проводить Українська Рада Селянських депутатів, а не український відділ (фракція) Всеросійської Ради Селянських депутатів. Через се численне представництво українського селянства у Виконавчім Комітеті Всеросійської Ради Селянських депутатів потрібним і Українська Рада Селянських депутатів звертаєть ся до сього представництва з закликом вернути ся негайно до організаційної праці в Україні.

Далї, через те, що порозуміне між трудовим селянством усїх народів Росії задля успіху боротьби за спільні потреби трудового селянства доконче потрібне — Українська Рада Селянських депутатів постановила післати у Виконавний Комітет Всеросійської Ради Селянських депутатів пятьох своїх представників.

За тим, що Українська Рада Селянських депутатів — керовничий орган Української Селянської Спілки вважає потрібним тїсне порозуміне з Всеросійським Селянським Союзом, — за тим-то постановила вона доручити своїм представникам у Виконавчім Комітеті Всеросійської Ради Селянських депутатів увійти в стосунки з Центральним Комітетом Всеросійської Селянської Спілки.

Щоб не вийшло ніяких непорозумінь між Українською Радою Селянських депутатів і Українською Селянською Спілкою з одного боку — та Всеросійською Радою Селянських депутатів і Всеросійським Селянським Союзом з другого боку — Українська Рада Селянських депутатів постановила доконче вимагати, щоб обидві названі висше російські селянські організації признали, що всяку роботу гуртовня селянства по всій Україні має вести тільки Українська Рада Селянських депутатів і Українська Селянська Спілка.

Про земські виборі Українська Рада Селянських депутатів постановила:

Через те, що старе панське земство не вдоволяло потреб трудового народу, й часто-густо кривдило його інтереси, через те й сама назва „земство" стала селянам ненависною. Після того, як проядуть вибори до нового земства на підставах всенародного, рівного, прямого й тайного голосовання, воно стане на родним і зможе задовольняти потреби трудового люду в Україні. Зваживши на се, Українська Рада Селянських депутатів поручила своїм членам взяти як найживійшу участь по повітах в організації виборів і в самих виборах до нового народного земства.

Через те, що організація виборів до нового земства доручена теперішним земським управам, — через те треба подбати, щоб усї управи були введені представники Селянської Спілки, в скількости не меньше половини складу управи, та представник Української Центральної Ради в повіті. Представник Центральної Ради та представники Спілки повинні наглядати за тим, аби вибори до нового земства пройшли правильно.

Для нового народного земства треба придбати й ноку назву, через що Українська Рада Селянських депутатів уважає потрібним скасувати слово „земство".

Про харчову, або продовольчу справу Українська Рада Селянських депутатів постановила так: Упорядкувати в Україні харчову справу й достарчити хлїборобам потрібний у господарстві реманент може тільки Український Продовольчий Комітет. Сей Комітет увійде в порозуміне з Всеросійським Продовольчим Комітетом задля обміну хлїба, пашні на фабричні вироби.

Задля того, щоби скласти Український Продовольчий Комітет і виробити порядок його праці, задля того треба на початку серпня скликати Український Продовольчий Зїзд.

На сей Зїзд мають право приїхати по одному представникови від повітових Рад Селянських Депутатів, а де нема Рад Селянських депутатів, то від повітових комітетів Селянської Спілки, й по одному представникови від кооперативних союзів. Окрім сього на Зїздї мають право бути Центральний Комітет Української Селянської Спілки та Центральний Український Кооперативний Комітет. Великі міста, що мають свої Продовольчі Комітети, посилають на Зїзд по одному представникови.

Скласти організаційний Комітет задля скликаня сього Зїзду Українська Рада Селянських депутатів поручила генеральному секретареви Української Центральної Ради по харчовій, або продовольчій справі.

До сього всього Українська Рада Селянських депутатів постановила нагадати постанову першого Всеукраїнського Селянського Зїзду й закликати в сей скрутний задля армії та країни час здавати продовольчим комітетам увесь лишок пашні, а також допомогти продовольчим комітетам переписати хлїб.

Про те, де добути гроший на видатки, Українська Рада Селянських депутатів ось-що постановила: Через те, що організація селянства тепер в Україні потребує напруження всїх сил задля її здійснення, а переведене самої організації потребує відповідних коштів, через те Українська Рада Селянських депутатів закликає все зорганізоване трудове селянство в Україні давати як найшвидше кошти Центральному Комітетови Української Ради Селянських депутатів, а також губернським повітовим і волосним комітетам, як се постановив перший Всеукраїнський Селянський Зїзд.

З уваги, що згуртоване селянство перебуває тепер незвичайно горячий час, котрий потребує великих гроший, — Українська Рада Селянських депутатів звертаєть ся до Земств в Україні, що жиють за селянські гроші й повинні перш за все дбати про селянство, дати одночасно, нараз Виконавчому Комітетови Ради Селянських депутатів певні кошти, але в усякім разї губернїяльні земства не меньше 10.000 карбованців, а кожде повітове земство 2.000 карбованців. Місцеві-ж організації селянства в Україні мають по можливости діставати гроші для організаційної праці з запасних капіталів ріжних народних самоуправ (волосних, сільських), а також від місцевих кооператив.

Кошти Української Ради Селянських депутатів витрачують ся на утримане Центрального Комітету Української Селянської Спілки та його канцелярії, утримане кадри агітаторів, улаштоване ріжних агітаційних курсів, видане книжок, видане книгарні, підтримане місцевих слабих ще організацій, утримане членів Української Ради Селянських депутатів за час сесії й т. п.

Через те, що трудове селянство України гуртуєть ся територіяльно до свого природного центра в Києві — Українська Рада Селянських депутатів закликає все зорганізоване трудове селянство в Україні посилати всї самооподаткованя тільки в українські центри. Про се ще докладно вияснити згуртованому трудовому селянству в зазивнім листі припоручила Українська Рада Селянських депутатів Центральному Комітетови Української Селянської Спілки.

Таке постановила Українська Рада Селянських депутатів у всїх тих справах, що дуже турбують кождого селянина.

Тепер, коли задля нас, селян, кожде правдиве, щире слово, сказане самим селянином, дуже важливе, тепер нам особливо пильно треба прислухати ся до того, що говорить Українська Рада Селянських депутатів. На всю бо Україну се єдина селянська організація, котра разом із Українською Центральною Радою, яко складова частина її, пильно стежить і щиро оборонює інтереси селянства.

Всї постанови Української Ради Селянських депутатів для нас, селян Волинї, повинні бути обовязковими, бо тільки тим шляхом, який нам показує Українська Рада Селянських депутатів разом з Українською Центральною Радою, ми дійдемо до того, що найшвидше мати-ме і землю і волю.

Г. Ж.

Через довгі роки, українські робітники (самі мущини) приходили до мого приватного офісу.

ЛИШЕ ДЛЯ МУЩИНИ

Я є спеціялїст від всїх особистих недуг, як приклад, гемороїди і т. п. Хронічні недуги (у мущин), недуги крови, нирок, міхура і других органів. Нові або старі випадки. Не ждіть. Курацїя в офісі д-ра Брайн на в умірковавших цїнах. Я доставляю лїки. Прийдіть вперве до мене, і западіть час, гроші і терпінє. 29 ЛІТ ДОСЬВІДУ.

„Прекрасна удосконалена"

ЛИШЕ МУЩИНИ. При першій візитї Др. Брайн може пояснити Вам, як можете бути вилїчені в можливо найкоротшім часї, а також скаже Вам цїну.

В моїм офісї говорить се також Вашою мовою. Моя адреса:

Dr. BRYAN, 333 East 17th Street, NEW YORK CITY.

(близько 2-ої елеєї)

Офіс отворений: від 9. рано до 8. попол., в неділї від 9. до 1. в полудне.

ЗАОПІКУВАВ СЯ СВОЇМИ ПРИЯТЕЛЯМИ.

Найбільшою ознакою прединої приязни є без сумніву те, коли ми передаємо усї зроблені нам добродїйства нашим приятелям для їхньої користи. Так поступив наш кравн, Юрій Букманин, Готель Стефані, Де Рей. Н. Й., котрий по випробованю успішности JUVITO TABLETS на собі, написав слїдуюче письмо Juvito Laboratory: „Дякуючи Вам щиро за Ваші JUVITO TABLETS, які незвичайно мені помогли, я залучаю $5.00, за які прошу післати мені 6 пачок сего чудового средства для моїх приятелїв".

JUVITO TABLETS, зладжені з правдиво лїчничих ростин, не містять в собі дорогих анї лиситих, і є поручувані на слабкості нервів, утрату сил, брак енерґії, недомагання жолудка і нирок, загально ослаблену безсонність і болї голови.

Одна пачка JUVITO TABLETS, яка вистарчить на довше як один місяць, коштує $1.00, а убезпечена о 10 цнт. більше і висилається її всюди по одержаню належитости.

JUVITO LABORATORY,

SOUTH HILL BRANCH 25, PITTSBURGH, PA.

На жадане вишлемо даром пробку.

КОЛИ КОМУ ТЯЖКО намовити несьвідомого Українця до читаня своєї газети, то се не повинно знеохочувати чесних Українців від дальшої аґітації. А от редактори не знеохочують ся писати, хоч часто за їх працю їх ще й лають. Спільна праця всїх людий доброї волї мусить колись увінчати ся успіхом. Тому намовляйте кождого до передплати на „Свободу".

ПІД РОЗВАГУ УКРАЇНЦЯМ.

При повороті до краю і тут в Америці нема лїпшого ремесла від автомобілїзму. Наша школа вислала 8,000 рад на уладженє своєї школи. Нові машини. Хто навчить ся ними керувати, той стане добрим шофером. Відносить по всї части Америки, що наша школа лїпша від других шкіл її уряджена. Ми викладаємо у Вашій мові. У нас є денні і вечірні курси. Можете платити тижнево. Заки найдете до другої школи, найдіть і повертайте ся з нами. ЗАПИСУЙТЕСЬ ДО ШКОЛИ ЩЕ НИНІ. 108-24

ABENA AUTO SCHOOL, 116 W. 56th St., NEW YORK, N. Y.

ЗАПЛАТИТЕ КОЛИ ВИЛЧИТЕСЬ З НЕДУГ КРОВНИХ АБО НЕРВОВИХ.

Офіс оснований понад 35 лїт. Не лїчимо нічого иншого. Умиваємо найкращих способів лїчення в сьвіті. Ми се знаємо і наші пацієнти се знають. Гемороїди рішучо лїчить ся без операції і болю. Ревматизм і всї недуги нерви і нервів, без огляду як старі і тяжні, скоро лїчить ся при можливо найменших видатках. 101—

І подумайте над сим! Ні один доктор заплати, аж Ви істнаєте вилїчені. — Години урядові: від 10. до 5. У вівторки і суботи від 10. до 8. В неділї від 10. до 1.

(близько 75-ої улиці).

HEIDELBERG TREATMENT, 1058 Lexington Ave., NEW YORK CITY.

ХОРІ ЛЮДИ!

ЗАВДЯКИ ВАШІЙ НЕДУЗІ, ЧИ НЕ СТРАТИЛИ ВИ ТЕРПЕЛИВОСТИ.

З дня на день з року на рік віддаю лїкарські услуги Українцям. Представте собі скільки хорих я уже вилїчив та скільки хорих я уратував житє. Коли Вам житє недобре задля прогнуваня ріжних лїкарств і коли відчуваєте, що Ваш стан здоровя стало погіршуєть, старайтесь сейчас звернутись до

Dr. LEONARD LANDES

Він Вам щиро-ймовірно дорадить, що Вам робити, коли Ваше житє сторонене і вносить Вам в вашій недузї. Лїчу уже через 20 лїт з добрим успіхом всї недуги, як: слабость, затрєнє крови, недуги жолудка, серця, легких і т. д. 115—128—

Недуги нервові і нервові лїчу за помочию електричних апаратів і „X лучів", через які переглядаю Ваші внутрешности. Не вождні лїкарі пробіє ті апарати, длятого, що вони дуже дорогі. Не відкладайте на завтра а сейчас приходіть до знаного всїм

Dr. Landes, 140 East 22nd Street (межи **Lexington & 3rd Ave.), New York.**

Telephone Gramercy 2823

Години приняти: від 10. рано до 8. вечер. В неділї від 10. рано до 1. пополудни.

140 EAST 22 ST., N.Y.

МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ

Єсли ви терпите на нову або вастарілу хоробу і не дістали жадної помочи у спеціялістів,

Прийдіть до мене —

а я Вам доведу результат

скоро, тревало і за малу нагороду у всїх нервових і хронїчних ваших хоробах.

ПОРАДА ЦІЛКОВИТО ДАРОМ.

Наслїдком успішної довголїтної практики і задля уживаня найновійших і признаних наукових метод лїчення при помочи електрики і встрикуваня в вощцем Вам в кождім часї можливо найлїпші успіхи.

Через осторожне експлїнованє, я є певний що до Вашої недуги: лїченє приноровлять ся точно до кождої недуги.

При лїченю ревматизму, кровних або шкірних недугах і т. п. я уживаю найновійше Ноєм, яка помагає, не перервавши Вашої роботи.

ПРИЙДІТЬ ЩЕ НИНІ.—НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ.

Dr. HANNON, СПЕЦІЯЛІСТ 146 East 14th Street, Наворн Тишину Hall NEW YORK CITY

Години офісові: Денно від 9. рано до 4. попол.—Вечер: від 6. до 8. В неділї і приднані сьвята: від 10. до 2. в полуд. лише

ОСІБНИЙ ПОЧЕКАЛЬНИЙ ПОКІЙ.

НЕ ДОБРИЙ ПРИМІР дають ті одиниці, котрі хочуть читати „Свободу", а не платити за неї. Коли хто є бідний, то се зрозуміле, бо бідного треба спомогти. Але, хто має який-такий гріш, той не повинен жалувати його на свою газету.

Харки-макогоники.

Оперета на 1 дію.

Міністер-президент Керенський звелів арештувати всїх великих князїв.

З газет.

Дієві особи:

Керенський.

Великий князь Дмитро Олександрович.

Великий князь Михайло Олександрович.

Хори { Міністрів. Демократії. Великих князїв. }

Хор міністрів:

Гей не дивуйте, добрії люди,
Що у Росії повстало,
Що всїх—усїх то князїв великих
Та в буцигарню забрали.

Керенський (сольо).

Бо вони, братця, лихо робили,
Хтіли царя нам вернути,
Забрать свободу й знову усїх нас
В пута тяжкії закути.

Хор демократії.

Та не вдало се того зробити,
Бо час минув ся той „гарний",—
І тільки всього, що опинились
Зразу усї в буцигарнї.

Хор великих князїв (за ґратами).

Зібрали ся всї бурлаки
До одної хати,—
Хоч не любо, хоч не мило,
Мусим тут співати.

Князь Дмитро Олександрович (сольо).

Грай, Михайле, на бандуру,
Бо сумно сидїти,
Як згадаю часи давні
І чиї ми дїти.

Князь Михайло Олександрович (сольо).

Чорна сотне, вража донько,
Що-ж ти наробила,
Що ти нас князїв великих
Тай занапастила.

Хор князїв.

Ревуть, стогнуть филї
У Балтійськім мори —
Плачуть, гей, князї великі
У тяжкій неволї.

(Завіса спадає).

Сотник.

(Українська „Вільна Україна").

Вже вийшов з друку

КАЛЄНДАР

У. Н. СОЮЗА

НА 1918-тий РІК.

Ціна разом з пересилкою 50 центів.

Гроші і замовленя посилайте на адресу:

"SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

БАДАНЄ І ПОРАДА ДАРОМ!
Др. СПІЛЛІНГЕР

Посьвятив ся для хорих, незаможних людий, котрі не є в можности платити високих цін за своє бадане.

ПОВІДОМЛЯЄ, що застарілі недуги можуть бути вилічені без ужитя ножиків ТРОЄЧИХ ЛІКІВ при помочи електричних приладів. Рівночасно в богато таких случаях, які передше вимагали операції, можна нині вилічитись цілком лїпше тим самим способом без ужитя ножа.

Маю в посїданю найновійші машини, при яких помочи можу заглянути до внутра і вбачати хворіючі внутренности людського тїла і костий та пізнати причину недуги. Другою машиною можу впровадити струї електричного сьвітла в тїло і лагодити ними парализні бадьорі, які є причиною всїх недуг і людських недомагань. Той спосіб лїченя є не тільки нешкідливий, але дїйсно приємний і дуже корисний для кождого пацієнта. — КОЖДОГО ПАЦІЄНТА, котрого узнаю за незвичайного, не підіймаюсь лїчити. Однакож кождого, котрого узнаю до вилїченя, стараюсь вилїчити з як найкоротшим часї. ГОДИНИ: офісові в понедїлок, середи, і пятниці від години 9. рано до 12. в полудне. У вівторки і четверги від 9. рано до 8. вечером. В суботу від 9. рано до 9. вечер. В недїлї від 9. рано до 12. перед полуднем.

ДОКТОР І. СПІЛЛІНГЕР,
153-E. 18th St., New York City.
близько стацїї елевайтер 3-ої елеєї і субвею.

Даром
фарми

НЕ ДАЄМО, АЛЕ ДЕШЕВО ПРОДАЄМО.

На українських кольонїях в стейтах Огайо, Пенсильвенїя і Тенесі, межи містами Клївленд, Йонгстаун, Ірі і Пітсбург. Землї нечищеної від $4.00 за акер, на 10 лїт виплата. Маємо також фарми з інвентаром і до рентованя. Купуючим звертаємо кошти подорожи. Пишіть по новий катальог до: 3сп12

R. T. Hurdle Land Co.,
3349 East 55th St.,
Cleveland, O.

В кождій українській хатї повинен находити ся Календар У. Н. Союза.

ДО ХОРИХ ЛЮДИЙ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,
славний спеціяліст зі старого краю

поручає всїм терпячим Українцям, так мущинам як і женщинам свої успішні лїкарські услуги.

ЛЇЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ, ЗАПАЛЕНЄ СЛІПОЇ КИШКИ І Т. Д. 10б—

Докопує всякі найтяжші операциї мущин, женщин і дїтий в своїм офісї або в домі пацієнта, спеціяльно же на пропитанну при помочи спеціяліста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG,
204 2nd Ave. (між 12 а 13 ул.)
New York City.

Годинн офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Телефон: 1383 Stuyvesant.

Український лікар
Др. С. М. КАУФМАН
11 E. 7th St., New York City.

Спеціяліст всїх мужеських і женських внутрішних недуг. Лїчить новими машинами електричними, уживає X-Рей.

Години приняття: від 9. рано до 9. веч.; в недїлю від 9. рано до 4. по обідї.
Телефон: Орчард 6352.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Часописи з України.

До редакції „Свободи" наспіли вчера з України отсї часописи: „Газета Гадяцького Земства" (чч. 94 і 96, з 11. і 18. жовтня 1917 р.) і Київська „Комашня" (ч. 37-38, з 20. жовтня 1917 р.).

Дітройтські власти рішили справу в користь о. М. Стернюка.

(Спеціяльно для „Свободи").

Заповіджена на 16. січня б. р. судова розправа між о. Мироном Стернюком і о. Михайлом Гурянським з деяких причин не відбула ся; зате розправа відбула ся в пятницю (19. с. м.) о годині 2-гій пополудни. На розправі запало рішенє, дозволяюче о. М. Стернюкови відправляти богослуженя в церкві св. Івана Хрестителя в Дітройт, Міш., на основі наведених осьтут причин: 1) о. М. Стернюк зложив заяву, що по смерти епископа Ортинського Апостольська столиця іменувала двох адміністраторів для грецько-католицької дієцезії у Злучених Державах — оо. Петра Понятишина і Гаврила Мартяка; першого для греко-католиків з Галичини, а другого для греко-католиків з Угрорусиї. Супроти того оба згадані висше адміністратори є зобовязані полагоджувати спільно церковні справи. „Так однак не діє ть ся, — говорив о. М. Стернюк — чого доказом є, що його не суспендував о. Г. Мартяк і передтим не переносив його на іншу парохію. Коли отже робив се о. П. Понятишин (один з адміністраторів), то робив се самовільно, без порозумини другого адміністратора, а се — говорив дальше о. М. Стернюк — не є після права". О. М. Стернюк покликував ся на те, що має за своїх парохіян також Українців з Угрорусиї, отже тимсамим він підлягає і адміністраційній власти о. Г. Мартяка, котрий ніколи не жадав і тепер не жадає перенесеня о. М. Стернюка з дітройтської парохії. Супроти свого судія заявив: „Я не можу заборонити о. М. Стернюкови відправляти богослуженя в церкві св. Івана Хрестителя, де він сповняє свій обовязок вже від трох лїт, маючи за собою парохіян і помне число тростісів, які завідують церковним маєтком, а які не домагають ся перенесеня о. Стернюка". Отже в суботу (19. с. м.) богослуженє в церкві відправляв уже о. Мирон Стернюк. О. Михайла Гурянського, який був присутний на розправі із тропа своїми адвокатами, судія не питав о нїщо.

2,000.000 робітників у нюйорськім стейтї остають без праці в понедїлок.

Лише в самім нюйорськім стейтї наслїдком розпорядженя адміністратора опалу 2,000.000 робітників остаєть ся кождого понедїлка без праці.

Продукция угля в 1917 роцї.

Продукция угля в Злучених Державах за 1917 рік виносила: 544,000.000 тон мягкого угля і 99,680.000 тон твердого угля. Твердого угля видобуто в 1917 роцї о 10,000.000 тон, а мягкого о 42,000.000 тон більше ніж в 1916 роцї. — Компанії твердого угля скажають ся на брак робітників. В 1916 роцї в копальнях твердого угля було 177.000 робітників, а в 1917 роцї лише 152.000. Здало би ся ще що найменьше 25.000 робітників, які могли би заробляти добрі гроші.

За 1917 рік в усїх копальнях угля в стейтї Пенсильванії видобуто 267,735,001 тон угля, з чого 97,525.770 тон припадає на твердий уголь, а 170,209.231 тон на мягкий уголь. Коксу виродуковано понад 26,000.000 тон. В майнах працювало 335,623 осіб. Нещасних случаїв між робітниками було 1.062.

Як не заплатить 193 доляри гривки, то піде на 193 роки до арешту.

Сиротинський суд в Бруклинї, Н. Й., оголосив вирок, що коли панї Анна Сільверлінг, яка була опікункою маєтку свого внука і зужила сей маєток в сумі $193.20 на покрите коштів полагодженя справ помершого внука, — не зложить в суді 193 доляри і 20 центів, то піде на 193 роки до арешту, бо так приписує закон (за один доляр — один рік арешту).

Кара за нельояльний висловь.

Державний сенатор Чарлс Кулбертсон, демократ з Тексас, задумав внести в конгресі проєкт, аби осіб, які розголошують неправдиві вісти про успіх Злучених Держав у війнї, карати гривною найменьше 10.000 долярів і карою 20 лїт арешту.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Проф. М. Грушевський вибраний президентом Ради Народів.

На конгресї народностий, який відбув ся у Києві в днях від 21. до 30. вересня 1917 року, зорганізовано Раду Народів, якої головною цїлию є перетворити Росію в республику на федеративних основах. Президентом Ради Народів — як доносить шікагоська „Україна" — вибрано проф. Михайла Грушевського, президента Української Центральної Ради.

Українські посли в австрійськім парляментї.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 21, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Із загального числа 38 українських послів в австрійськім парляментї перед війною, є тепер лише 29. З того 25 послів з Галичини, а 4 посли з Буковини. Підчас голосованя над державним буджетом — як доносить віденська „Нає Фрає Пресе" — голоси українських послів розбили ся. „Буковинські посли пійшли за Миколою Васильком і голосували за буджетом, а галицькі посли під проводом д-ра Евгена Петрушевича голосували проти буджету.

Др. Теофіль Окуневський повернув до Галичини.

Філядельфійська „Америка" доносить за київською „Новою Радою", що др. Теофіль Окуневський, адвокат з Городенки і український посол до галицького сойму та австрійського парляменту, якого підчас першої окупациї Галичини вивезено в глиб Росії, появив ся знова в ріднім краю і прибув до Відня. Др. Теофіль Окуневський пісь час жив у Києві. Від мая 1917 року, по призначеню губернатора Галичини й Буковини, Дмитра Дорошенка, він переїхав до Городенки і тут заняв ся громадською справою. Наступ військ центральних держав усунув з Городенки Росіян і тим способом др. Т. Окуневський дістав ся на другий, австрійський бік боєвої лінії.

Репресії українства під австрійським забором.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 21, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Київська „Нова Рада" доносить, що австрійські окупаційні власти заборонили поширювати у своїй окупациї українську тижневу часопись „Рідне Слово", яка виходить у Білій, в Холмщинї, під німецькою окупацією.

Арешти в Галичинї.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 21, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

„Діло" доносить, що німецькі війска арештують українських селян в Галичинї за їх прихильність до Росії. Майже в кождім селї Тернопільщини арештовано переслїдно 15 до 20 осіб, які відсилають в волочівську тюрму. Серед арештованих є кілька грецько-католицьких сьвященників. — („Комашня", з 20. жовтня, 1917).

Ученики галицьких гімназій на Сибіри.

До редакції „Свободи" наспів з Ялуторовска, тобольської губернії (на Сибіри), отсей лист з 12. вересня 1917 року від учеників галицьких гімназій, учителїв і т. п., полонених Січових Стрільців, з просьбою о поміч:

Хвальна Редакціє!

Ми, нижше підписані воєнні бранці, Українські Січові Стрільці, звертаємо ся до Хвальної Редакції з просьбою о посьвяту поміч. Перебуваємо рік в полонї, ми маємо много обсерати помочі від родини, бо сїдна Галичина лишила майже цїлком порічною воєнними операциями. Ми інтерновані в маленькім сибірськім місточку і лишені всякої помочи від Червоного Хреста та инших комітетів. Одежа наша цїлком подерта, виходжена і нїмаємо обсерати нової. Бібліотека у нас підкоп нема і ми не можемо заспокоювати наших духових потреб, хоч би і в дусі сторанчейскій формі. Знаючи недбість американських Українців, в переконаню, що нашого положеня буде зрозумілє, ми просимо о посьвяту помочі відтоваї, книжках, а по можности в одежі і білю, на що стоїть складено щиру подяку. — Петро Сагайдушка, Яків Оріщин, Іван Оріщин, Марцин Михалюк і Микола Величко.

Студенти: Теодор Урбан і Іван Кондратів, учителї: Роман Григорович, учитель ліцеїв.

Сей лист передано до полагодженя Української Ради, але поміч тепер є неможливо вислати, бо всяка посилка до Росії є вдержана.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Хто голосував проти, а хто за австрійським буджетом.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 21, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Підчас голосованя над воєнним буджетом Австрії — як доносить „Нає Фрає Пресе" — парляментарні голоси розбили ся, як слїдує:

За буджетом голосували (більшість): буковинські Українцї (4), Нїмцї, Поляки, часть Румунів і часть Італїйців.

Проти буджету голосували (меньшість): галицькі Українцї (25), Чехи, Полудневі Славяни, соціял-демократичні посли всїх національностий, часть Румунів і часть Італїйців.

Ірляндцї атакують президента Злучених Держав.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 21, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Нюйоркський „Ворлд" доносить в телеграмі наданій в Лондонї 19. січня б. р.:

Проф. Де Валєра, провідник ірляндської партії Шін Фейн, высказав своє вороже становище до президента Вілсона і американського народу в промові в Дублинї минувшої пятницї вечером, коли він сказав: „Ми хочемо зробити Ірляндцю независимою державою не з тїсніщими відносинами з Англією, як тї, які панують між нею (Англією) і Америкою, або між нею і Німеччиною, або між нею і Францією. Се здасть ся повинно бути досить зрозумілим для кождого. Ми кажемо, що коли ті, які кричать про самоозначенє, не возьмуть сього під розвагу, то тодї вони є гіпокритами (лукавими, нещирими), і ми кажемо президентови Вілсонови, з нагоди зробленої нами заяви, що коли він не взяв сього під увагу, то він є так великим гіпокритом, як Ллойд Джордж. Чи президент (Вілсон) був в тїйсамій категориї що Ллойд Джордж чи нї, то час сам покаже, але ірляндський нарід сказав президентови і тепер наспів час знова йому сказати, що коли він хоче полагодити ірляндську справу, коли він виносить принципи, даючий свободу малим нациям, то він повинен задоволити змагання Ірляндцїв, даючи їм се, чого жадає партія Шін-Фейнерів, а не се, що може дати конвенція Ллойда Джорджа".

Японія боїть ся вільної торговлї.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 21, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Японія перестрашила ся заявою президента Злучених Держав, аби по війнї усунути всякі економічні заостренє. Поважні японські часописи, коментуючи промову президента Вілсона в конгресї, виявляють великий страх перед серіозними наслїдками на Японію, коли би ся полїтика війшла в житє. Головно побоюють ся Японцї самоозначеня народів і кольоній.

Нїмецьким жовнірам заборонено читати соціялїстичні газети.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 21, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Нїмецькі військові власти видали зарядженє, що жовнірам в армії заборонять ся читати соціялїстичні газети.

Доходи фабрики Крупа.

Звіт Крупової фабрики амуниції в Нїмеччинї виказує, що за фіскальний рік 1916-1917 компанїя мала 40,976.456 марок чистого зиску; дивіденди виносили 10%. За фіскальний рік 1915-1916 чистий зиск виносив 49,657.309 марок; дивіденди розділено по 12%.

Населенє Квебеку.

Часопись „Монтреал Стар" (ч. 11. з 14. січня 1918 року) подає звіт свого спеціяльного кореспондента про спис населеня канадійської провінції Квебек.

В 1916 роцї населенє сеї провінції виносило 2,300,427 душ. На се число складало ся 636,931 нежонатих мущин і 608,182 незамужних женщин; каторликів було 1,724.683, а протестантів 102.684.

Англійське населенє провінції, сильно упадає, натомісць французьке дуже зростає. В 1851 роцї на тисячу душ населеня припадало 248 Англійців, а 762 Французів. Після спису в 1916 роцї обчислено, що Англійцї упали з 248 на 159 на тисячку, а Французи з 752 зросли на 805 на тисячку. — Притім цікавий є приріст Жидів. В 1851 роцї в провінції було лише 74 Жиди, в 1881 роцї було їх 330, в 1891 роцї — 7.697, а в 1911 роцї було вже 30.648 душ. Значить протягом 60 лїт число Жидів у Квебеку збільшило ся о 30,574 душ.

ВСЯЧИНА.

Бушкантери — новий незнаний ще доси нарід в Европі.

На самім краю західної Европи, в лїсистих околицях між Бельгією і Францією, викрито тепер нову, доси незнану ще ширшому сьвітови, націю. Се Бушкантери. Жиють вони в Гавтульських або Фрибуських лїсах, віддїлені хінським муром від сусїдних народів і від усього сьвіта.

Про сї лїси історія згадує вже в 1096 роцї. Були вони широкі і неприсутні. Тягнули ся на сотки миль від Іпра до Винендеїн і від Руле до Діксмуда. Відтоді ті лїси поступно вирубувано і в 1829 роцї вони опинили ся в посїданю двох дїдичів, які все стрічали ся з опором зі сторони Бушкантерів. Показала ся потреба ужити оружних сил проти них, але з кождої боротьби Бушкантери виходили побідно. Конець-кінцем справу треба було якось полагодити. Отже рішено оставити Бушкантерів в спокою і позволити їм мешкати дальше в лїсах, які після їх вирубаня були власностию бідних.

Ті, що поставили собі за цїль слїдити жите Бушкантерів, кажуть, що вони є промислові люди. Вони заробляють мітли, щітки, деревляні черевики, а також занимають ся ловами.

Гавтульські лїси є державною Бушкантерів. Там вони правлять ся самостійно і анї французьке анї бельгійське правительство не має права мішати ся до них. Вони є одноцїльною масою; нїодна душа з иншого народу між ними не жиє. Вони є середного людського росту, носять чорне кучеряве волосє і бороди, мають темні очи, округлі голови і мідяну краску шкіри. Є нащадками Монголів, тих, які в передісторичних часах замешкували землї теперішної Бельгії. Ту землю, яку вони тепер замешують, заселювали вони і колись. Їх теперішне житє приноровлюють ся до житя чоловіка камінної доби. Свої домашні знаряди вони виробляють тепер з каміня.

Бушкантер виглядає наче волоцюга, мимо того, що є лагідний і приємний. В них є звичай, аби кождий носив кодах обшитї гранатними пацьорками, темно-шовкові штани вишиті в поясї, коротку камізельку з двома шнурками перлових гузиків, кольорову хустку на шиї, і шапку сильно натягнену на потилицю, підчас коли зверху звисають кучерї, намащені товщию. Жінка Бушкантера носить ясно-кольорову сорочку і горсет. Волосє мастить тошию, а голови не накриває анї капелюхом анї хусткою. Вона носить золоті кульчики і нашийник. В сьвяточні днї Бушкантери сходять ся разом, бавлять ся, а кінчать звичайно сварною і бійкою.

В Гавтульських лїсах Бушкантери жиють після своїх прав, не маючи нїяких суспільних законів. Основою до здобутя власности є заборчість. Коли Бушкантер хоче побудувати собі домівку, то він вибирає собі в лїсї відповідне місце, тайно переносить там свої знаряди до будови, а тодї скликує всїх членів своєї родини і повідомляє їх про свої наміри. Коли за одну ніч вдасть ся йому домівку виводувати цїлком або бодай понад половину, тодї се місце стає його власностию.

Дім Бушкантера є побудований з глини. В землю вбивають ся чотири сильні стовпи, до яких приноситься ся коли, які переплїтають ся вальками з глини і соломи. Дах накриває ся рішем, галузем, листєм і травою. В середині домівки є печ, зроблена з трох камінів. Підлогу творить вибита земля. По середині домівки стоїть грубий деревляний кльоц, який служить за стіл. На стїнї висять рушники.

Бушкантери жиють з лїсних продуктів. Рубають дерево, виробляють мітли, щітки і деревляні черевики і з тим їдуть від села до села, від хати до хати і продають. Їх часто можна подибати у Вальонії, Фляндрії, в північній Франції, а навіть в Німеччинї. Вандрують разом з жінками і дїтьми, наче Цигани. Коли опустять свої лїси по Різдві, то вертають аж на Різдво. Ся вандрівка вибила на них своє пятно: їх мова є мішанною мов: фляманської, вальонської, французької, нїмецької, еспанської і т. п., бо вандрівники дуже легко перехоплюють слова чужої мови.

В часї війни Бушкантери почали жити більше по цивілізованому. У своїх лїсах вони збудували собі фабрику щіток, які продавали військам. За прийшов наступ нїмецьких військ у Бельгії і змусив Бушкантерів опустити свої домівки. Нинї вони розбрили ся по ріжних усїдках, а їх вільні лїси зістали понищені гарматними кулями.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

БАЛТІМОР, МД. Бр. Пресв. Тройці, від. 320, подає до відома, що з днем 13. січня б. р. розпочав своє традиційне сїй новий рунд, котрий лїстав вибраний дня 9. грудня м. р.: Г. Шулик, предс.; Я. Семенків, заст. предс.; П. Мармак, кас.; П. Семенків, секр. рел.; В. Вайда, секр. фін.; П. Семенків, С. Попарай і П. Дурдела, контролори; В. Леськів, А. Хариняк і Н. Мазко, догляднї хорих; І. Новаковский, Іван Попарай, С. Гроль, хоругвонїс; О. Іваків, дверник. Пригадують ся, щоби кождий член виплачував кождого місяця свої вкладки як до головної каси так і до братської, бо теперішна система не позволяє задержувати ся, як давнїйше було. Ми тепер маємо в У. Н. Союзї богато полекш для членів щодо цїлкових вкладок, а за кождого місяця мусимо свої датки точно виплачувати. — В. Вайда, секр.

БРУКЛІНЇ, Н. Й. Тов. ім. Богдана Хмельницкого, від. 22, подає до відома, що на річнім мітингу дня 30. грудня р. р. вибрано отсї новий уряд: Д. Цепний, предс.; К. Пех, заст. предс.; Т. Кузьминський, кас.; А. Шипуда, заст. кас.; Н. Кальмай, протоколїст; І. Кошіх і І. Карабець, контролори; А. Гуцей і М. Гумен, догляднї хорих; В. Пеєщанин і І. Гумен, хоругвонїс. Рішучено подавати ся до відома, що мітинги відбувають ся кождої суботи по пятницїнїм. — Г. Бардак, секр.

ПЛЕЙНС, ПА. Бр. св. Андрея, від. 48, подає до відома, що на річнім мітингу дня 30. грудня р. р. вибрано отсей новий уряд: Д. Цепний, предс.; К. Пех, заст. предс.; Т. Кузьминський, кас.; А. Шипуда, заст. кас.; Н. Кальмай, протоколїст; І. Кошіх і І. Карабець, контролори; А. Гуцей і М. Гумен, догляднї хорих; В. Пеєщанин і І. Гумен, хоругвонїс. Рішучено подавати ся до відома, що мітинги відбувають ся кождої суботи по пятницїнїм. Початок мітингів о годинї 1-шій полудня, в сали церковній при ул. Ріверр, Ріверсбер, Н. Й. — З. Цепний, предс.; Т. Кузьминський, кас.; П. Катульа, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. Й. Подаєть ся до відома членів Руского Молодечого Клюбу Поступового, від. 70, що вкладки до У. Н. Союза мусять бути вирівнані точно кождого місяця, бо з разї невирівнаних річчні члени будуть суспендовані, а тимсамим утратять всякі права до посмертного з У. Н. С. і запомоги з товариства. Така узвала зайшла на конвенції У. Н. С. в Гарісбурґ, Па. Після ухвали Р. М. К. П. кождий член повинен заплатити свої вкладки одни місяць наперед. О сїй ухвалї Би сего до нинї не зробили, постарайте ся се зробити на найблизшім мітингу. Члени довгуючі за місяць січень можуть дня 26. б. м. (в суботу) вечером зложити свої вкладки на руки секретаря фін. п. Онисика в сали Народного Дому; в противнім разї будуть суспендовані. Кождий член мусить бути присутний на кождім місячнім мітингу, а лише неприсутність членів позамісцевих, хорих і працюючих на віч буде усправедливлена. Уряд Р. М. К. П. з будучини буде точно стосувати ся до параграфів статута і уділу мітингових, але також і вимагати буде від членів такого поступовости. Мітинги, як в минувшім роцї: кождого першого вівторка в місяцї початок точно о годинї 8-мій вечером. Нї надії, що Він, яко чесний і дирий член нашого найстаршого і найбільшого товариства в Джерзи Сїтї, будете виказані приєднуванню з теперішним урядом працювати для добра Р. М. К. П., здоровию і обставинам з поважанєм — За Уряд Р. М. К. П.: С. Костів, голова; М. Зєнко, секр.

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Олесиович Матвій, чл. від. 1. Вступив до У. Н. Союза 26. марта 1900 р. Походив з села Нова Весь, пов. Новий Санч, Галичина. Помер на полудньку водуту дня 14. грудня 1917 року.

Варан Теодор, член від. 4. Вступив до У. Н. Союза 5. грудня 1901 р. Походив з села Реґетів, пов. Горлиці, Галичина. Помер на нервову недугу дня 10. грудня 1917 року.

Телка Андрій, член від. 8. Вступив до У. Н. Союза 20. падолиста 1916 р. Походив з села Монастериць, пов. Жидачів, Галичина. Помер на сухоти дня 17. жовтня 1917 року.

Хомацький Яким, член від. 98. Вступив до У. Н. Союза 25. жовтня 1903 р. Походив з села Уте Руське, пов. Горлиці, Галичина. Помер на сухоти дня 30. грудня 1917 року.

Мисальчик Яків, член від. 195. Вступив до У. Н. Союза 3. вересня 1908 р. Походив з села Рабя, пов. Валмарох, Галичина. Помер на серцеву недугу дня 26. грудня 1917 року.

Роговський Станислав, член від. 229. Вступив до У. Н. Союза 31. жовтня 1917 р. Походив з села Арзиадия, губ. Лодзка, Росія. Помер на запалення дня 16. падолиста 1917 року.

Боднар Максим, член від. 369. Вступив до У. Н. Союза 30. червня 1917 р. Походив з села Монастир, пов. Лїска, Галичина. Помер на сухоти дня 8. грудня 1917 року.

В. І. П.

ДЕРЕВЛЯНСКА РЕДАКЦІЯ.

П. Б., Ню Йорк, Н. Й. — Возьміть зі собою те число „Свободи", де є доміщене дотичне оголошенє, пійдіть на головну почту (коло Сїти Гол) і спитайте там, де містить ся бюро United States Civil Service Commission. В тім бюрі полагодите свою справу.

Календар Штіфа Табачнюка.

Штіф Табачнюк, „галїцїянин", який довгий час працював на фармах та робив „троблї" „галїцїянським" фармерам в Канадї, повернув до „Манїтоґу" і видав там свій календар. Календар має 208 сторін друку, богато ілюстрований; богато сьмішного і цікавого матеріялу. Се здаєть ся перший календар в цїлій Америцї, який в дїйсности заслугує собі на назву гумористичного календаря. Хто хоче мати веселість у своїй хатї і добре насьміяти ся, той повинен зараз замовити собі сей календар, посилаючи 50 центів на адресу:

American-Ukrainian Exchange,
520 East 6th St.,
New York, N. Y.

ПРИЄМНИЙ ЛЇК.

Лїки є звичайно відразливі і викликують немиле враженє, в наслїдок того много людий не радо приймають лїки, а радше терплять, аж їх положенє погіршить ся. Чи пробувалисте вже Босакове Лїчниче Гірке Вино? Коли так, то з певностию признаєте, що воно не лише що лїчить жолудок, але також є приємне і смачне, що його і дїти з приємностию уживають. Позаяк виробляє ся його з вибираного ґрунду, лїчничих зіль і корінів з другими докладами, тому се гірке вино благодатно впливає на дїяльність жолудка, причім скріплює кров, відсьвіжує тїло, а кромі сего своєю приємностию додає смаку. В успіхах є се один з найприємнїйших лїків проти жолудкових недуг. Продає ся по 1 дол. за фляшку. Дістати можна у фабрикантів: Michael Bosak Co., Scranton, Pa. Пишіть по цїнник.

ВЕСЕЛЕ ДЛЯ СТАРИХ І МОЛОДИХ!

„ВЕСЕЛЇ ВІРШІ СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО"

Про Мужиків, Козаків, Попів, Кольядзів, Ляхів, Москалїв, Жидів і Циганів.

Книжочка обимає 200 віршів на 282 сторонах друку.

ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ 55 ЦЕНТІВ.

Департамент скарбу у Вашінґтонї.

W.S.S.
WAR SAVINGS STAMPS
ISSUED BY THE
UNITED STATES
GOVERNMENT

ШАДІТЬ І ВИПОЗИЧАЙТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТИ ВУЙКОВИ СЕМОВИ

Він потребує їх сейчас!

Ви будете потребувати їх по війнї!

КУПУЙТЕ

Воєнні щадничі марки забезпечені правительством Злучених Держав.

Вони приносять 4% провізії, а відсотки обчисляють ся що чверть року.

Можете розпочати ДВАЦЇЛЇТЬ ПЯТЬМА ЦЕНТАМИ, купуючи щадничу марку Злучених Держав.

Ваш почтмайстер, ваш банкир, ваш газетяр і многі купецькі аґенції поясняють вам сю справу як найлюкавійше. ЗАЙДІТЬ ДО НИХ І ПОСПИТАЙТЕ!

Се ваш обовязок!
Се вигодує многим житє!
Се вигодує теперішну війну!